

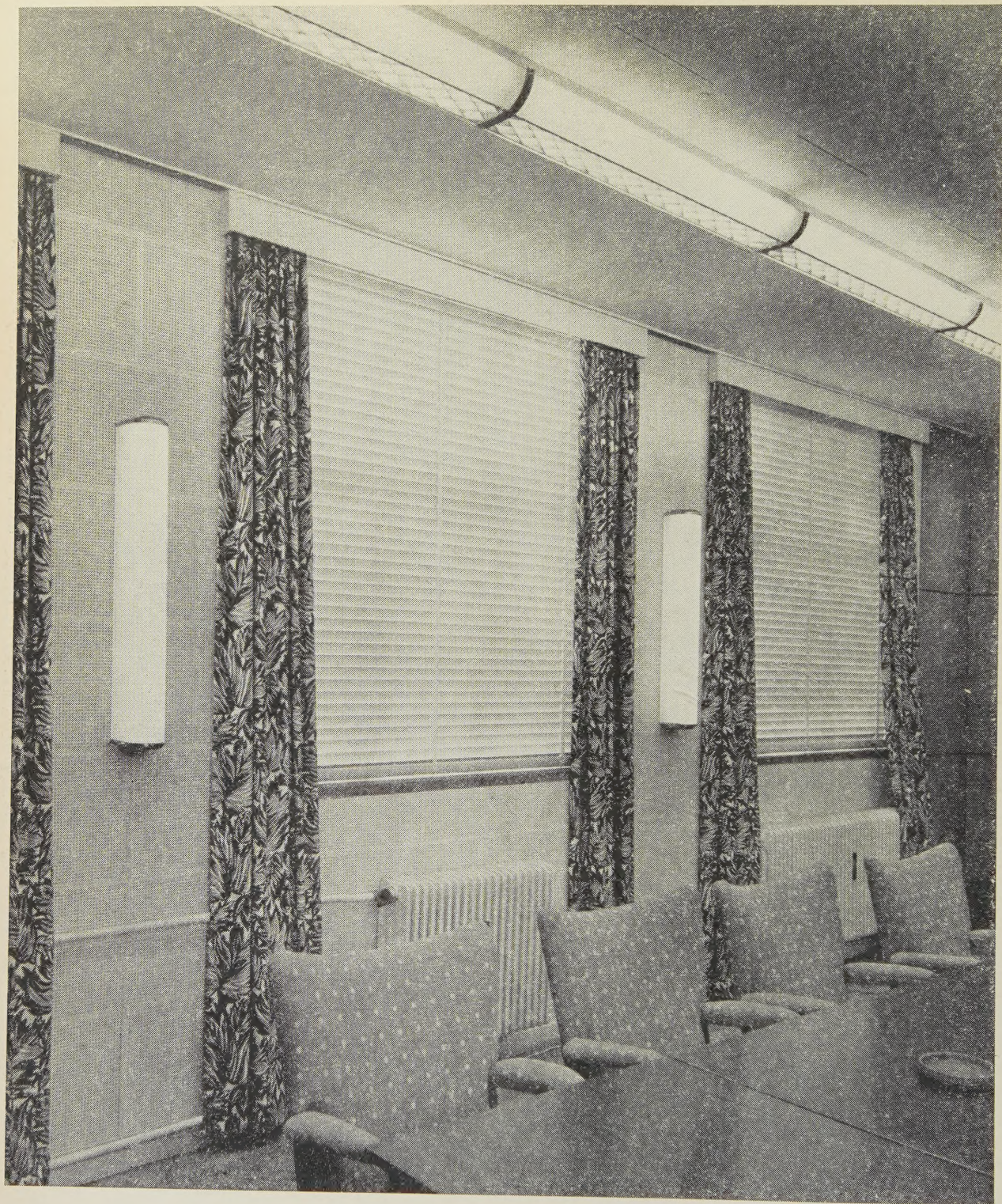
8

alvar alto

ARKITEKTEN

TIDSSKRIFT FOR ARKITEKTUR OG DEKORATIV KUNST
MÅNEDSHÆFTE





NY VÆGLAMPET

TYPE 0 251

FOR 25 W LYSRØR

Pris kr. 97,00 brutto

PHILIPS nye væglampet giver en særdeles eksklusiv og virkningsfuld belysning. Den er især egnet for restaurationer, selskabs- og mødelokaler, aulaer o. s. v. - Lampet 0 251 er forsynet med buet og dekoreret glas, der giver et blødt og behageligt lys. - Vore teknikere står altid, uden forbindelse, til Deres disposition med planlægning og projektering af belysningsanlæg.



PHILIPS AS

BELYSNINGS-AFDELINGEN

STRANDLODSVEJ 2-4 . KBHVN. S . TLF. SUNDBY 7601

DEMISK ARKITEKTFORENING

Den danske Arkitektforening (D.A.A.) er en forening af arkitekter, der har gennemgået den officielle arkitektuddannelse og modtaget afgangsbevis fra statens tekniske skole ved Kunstakademiet. Udgangspunktet for medlemmerne er uddannelse, men hvis kvalifikationer er anerkendt af foreningen.

Foreningens vedtægter bestemmer arkitektens stilling og arkitekten er bygherrens rådgiver og rådmand og modtager betaling for sit arbejde af bygherren og kun af ham; benytter han sig af det ham tilkomne arbejde til at skaffe sig fordele eller godt fra entreprenører, handler han uhæderligt og er uærdig til at være medlem af Akademisk Arkitektforening.

Der er en mellemmand mellem bygherre og entreprenør, og som sådan overfor begge forpligtet til at sikre for en retfærdig gennemførelse af deres aftale.

ARKITEKTEN

Forløb for arkitektur og dekorativ kunst.

Redaktionsudvalg: Arkitekter M.A.A. Willy Hansen, Finn Juhl, Flemming Teisen og Johan Petersen (suppleant).

Redaktør: Arkitekt M.A.A. Jens Møllerup (ansv. for presseloven).

Arkitekten udsendes i to udgaver, dels et månedligt ugehæfte hver onsdag og dels 12 årlige månedshæfter årligt.

Abonnementsprisen for begge hæfter tilsammen er 3,50 kr. pr. kvartal, ugehæftet alene 1,16 kr., månedshæftet alene 7,50 kr.

Engrospris: Ugehæftet 0,75 kr., månedshæftet 3,00 kr.

Ansvarshoved: Reklamekonsulent B. Barnholdt.
Redaktion og ekspedition: Bredgade 66, København K, telefon Central 4525.

MÅNEDSHÆFTE 8, 1950

INDHOLD:

92(A)

Alto. Af arkitekt M.A.A., J. J. Barué.

Ark. mdhft. årg. 52, 1950, s. 122

725.1 (471.1)

Revisionsanstalten i Helsingfors.

Ark. mdhft. årg. 52, 1950, s. 122

727 (471.1)

Förska Högskolan og Statens tekniska

Förhållanden i Finland.

Ark. mdhft. årg. 52, 1950, s. 129

725.4 (471.1)

Glasmagasinet for „Karhula Glasbruk“.

Ark. mdhft. årg. 52, 1950, s. 121

Bygget i Varkaus.

725.4 (471.1)

Ark. mdhft. årg. 52, 1950, s. 133

727.3 (73/79)

Interkollegium ved Massachusetts Insti-

tute of Technology, Cambridge (U.S.A.).

Ark. mdhft. årg. 52, 1950, s. 134

Billedet viser et laboratorieeksperiment i
af Alvar Aalto.

Priser fra ARKITEKTENS forlag

Arkitekansk arkitektur..... 8,00 kr.

Byggefamiliehuse..... 3,00 -

Byggeuniversitetet..... 4,00 -

Byggebyggeri..... 4,00 -

Byggeskolen..... 4,00 -

ARKITEKTENS forlag

Bredgade 66, København K, telf. C. 4525.

Dette hæfte følger et indlæg fra

af J. S. Hess & Søn, Middelfart

Københavns Ishættehus
anvender 1400 Portex-stole

PORTEX

PORTEX-MØBLER A/S

VESTERBROGADE 18 . KØBENHAVN V

C. 7407



SELV EN
HUSMODER

kan få tid tilovers!

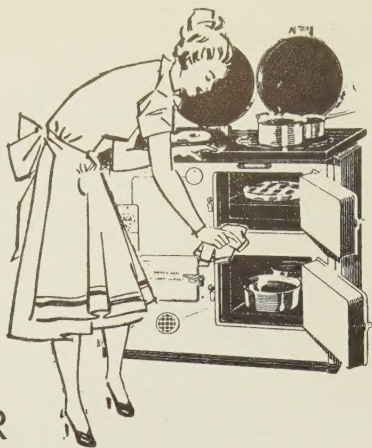
AGA — en revolution i køkkenet...

De kender ikke AGA-komfuret ved blot at have læst om det. De må se det i drift. En sådan ting som at AGA-komfuret er parat til brug døgnet rundt med den rigtige varmemængde i ovne og kogeplader, er noget, De må overbevise Dem om ved selvsyn for helt at forstå, hvor revolutionerende det er.

AGA er idealet af et komfur. Det har alle de egenskaber, en husmoder kan ønske sig. Det er nemt at betjene, det sparer tid og arbejde, det er billigere i drift — og det er en pryd for køkkenet.

Skriv efter vor brochure og få adressen på den nærmeste forhandler. — Enhver demonstration er uden forbindelse.

ARTIESELSKABET
C.M. HESS
FABRIKKER · VEJLE

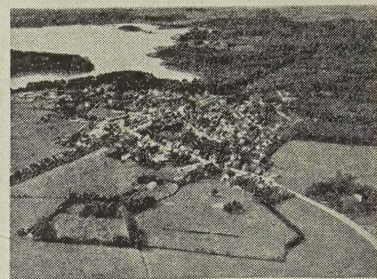


★

BYPLAN

Vore byer og deres planlægning

Tidsskrift for byplanlægning, egns- og landsplanlægning



Denne Byplan er et af de mange eksempler på, at man kan gøre sig selv til byplanlægger, selv om man ikke er det. Den er udarbejdet af byplanlæggeren, der har været med til at gøre den.

2. ÅRGANG 1950, NR. 2

UDGIVER: ARKITEKTENS FORLAG, KØBENHAVN 20. ARKITEKTEN: E. H. HANSEN, KØBENHAVN 20.

6

ER DE TEKNIKER?

og arbejder De med byggeri, vejanlæg, havneanlæg, trafik, udstykninger o. l., så må De ofte tage beslutninger af byplanmæssig art.

ER DE POLITIKER?

og kommer De i berøring med byggespørgsmål, planlægningsproblemer i by og på land, befolkningsproblemer o. s. v., så må De ofte tage beslutninger af byplanmæssig art.

BESLUT DEM NU

til at tegne et abonnement på tidsskriftet BYPLAN

BYPLAN

Tidsskrift for byplanlægning, egns- og landsplanlægning

holder Dem orienteret om alle spørgsmål, der knytter sig til byplanlægning i videste forstand. Nye love og vedtægter kommenteres og belyses gennem artikler om den praktiske planlægning. Byplanlægning får stigende betydning og det er nødvendigt at være orienteret.

BYPLAN har bl. a. behandlet følgende emner:

Trafik — arbejde med dispositionsplaner — regulering af sommerhusbebyggelse — servitutsproblemer — københavnsegnens planlægning — vore byers æstetiske udformning — oversvømmelser og byplanlægning — butikker — fredningsspørgsmål — præmiering af byggeri — storbyernes vækst.

Der bringes stadig stof om afholdte konkurrencer — om retsafgørelser — anmeldelse af den sidste litteratur indenfor området — spørgerubrik.

BYPLAN's nye årgang kommer med 6 numre à ca. 32 sider om året. Abonnementsprisen er 18 kr.

Byplan — Vore byer og deres planlægning

Tidsskrift for byplanlægning, egns- og landsplanlægning, udkommer med 6 hæfter på ca. 32 sider. Abonnementsprisen er 18 kr. om året.

De bedes sende mig „Byplan — Vore byer og deres planlægning“

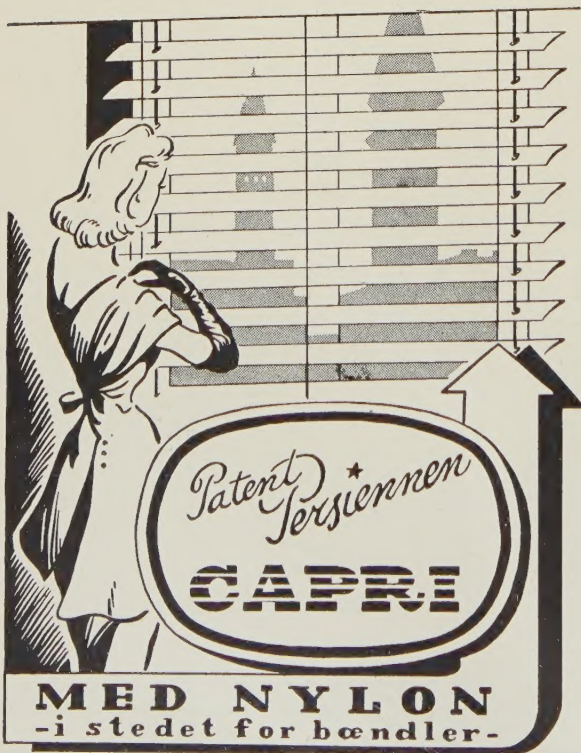
Navn _____

Stilling _____

Adresse _____

Denne bestillingsseddel indsendes til ARKITEKTENS forlag, Bredgade 6

BEDRE UDSYN



Forhandlere over hele landet

SKANDINAVISK PERSIENNEFABRIK

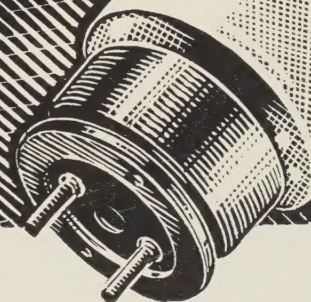
Svanemøllevej 104. HELLERUP. Telef. HELrup 7632

★



Pope

kvalitetsprodukter



GLØDELAMPER ★ LYSRØR ARMATURER

Økonomisk - Paalideligt - Rationelt

Vor Belysningsafdeling staar til Deres Disposition



PARALLELFLANGEDE

DIFFERDINGER GREY-BJÆLKER

OBS.: DIPEX-SERIEN ÆNDRET

Nye normblade til vort normalalbum 7.
udgave er udarbejdet og udsendt.

Yderligere eksemplarer tilsendes på for-
langende på telefon c. 8500.

English summary

Arkitekten is published in 2 editions, partly an actual weekly issue each Wednesday and partly 12 illustrated monthly issues a year.

The subscription for both editions is 13,50 D. Kr. a quarter, the weekly issue alone 6 D. Kr., the monthly issue alone 7,50 D. Kr. Editing department and expedition: Bredgade 66, Copenhagen K.

Alvar Aalto, the great Finnish architect, has recently won the 1st prize in two big competitions.

In one case it was the question of the new building for the „Folkpensionsanstalten“ (a state institution for old-age pension) and this design should comprise an officebuilding for the use of the institution itself, offices for letting, shops, two restaurants and a concert hall. Aalto had designed two projects. One of them, A, strictly followed the competition programme which demanded that the north-western corner of the site should be reserved for other purposes. In the other project, B, he proved that a much better solution of the problem could be reached by utilizing the whole area, and this latter proposal was accepted.

In connection with our publication of the two designs for the „Folkpensionsanstalten“ is shown Aalto's design for the Technical High School and the Technical Research Institution for the state of Finland. Also in this competition Aalto won the 1st prize. The available site is 7 km west of Helsinki, a large territory called Otnäs. The site is very beautiful, a typical skerries terrain and without any buildings. In Aalto's design it is intended that the whole block should form its own community. Most of the students are to live in the domain in which there will be shops, recreation grounds, clubs etc. The Technical High School will be based on teaching while the Research Institution will not be engaged in teaching but also the same be closely connected with the High School. For that reason Aalto has placed the related laboratories of the two institutions so that they may cooperate easily when necessary.

As an introduction to the publication of Aalto's projects are shown three travelling sketches from Italy and America respectively. Besides are shown designs and photos of some of Aalto's latest works, namely the Glass-store at Karhula, the Saw-mill at Varkaus and his well-known Dormitory of the Massachusetts Institute of Technology, Cambridge.

Udenlandske arkitekturtidsskrifter

I nedenstående liste er optaget de udenlandske arkitekturtidsskrifter, som *Arkitekten* korresponderer med.

Finland: Arkitekten.

Norge: Bonytt, Byggekunst, Teknisk Ukeblad.

Sverige: Byggmästaren, Form (Svenska Slöjdföreningen), Byggnadsvärlden, Hem i Sverige, Bygglitteratur, Plan.

England: The Architectural Association Journal, The Architectural Review, The Journal of the Royal Institute of British Architects.

Frankrig: l'architecture d'aujourd'hui, l'architecture française, Technique et architecture.

Holland: Forum, Bouwkundig Weekblad,

Italien: Metron.

Polen: Architectura.

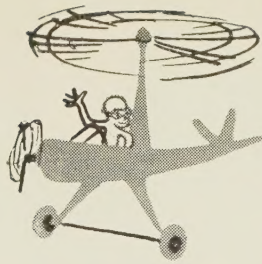
Schweiz: Werk.

Sovjetunionen: Архитектура и Строительство.

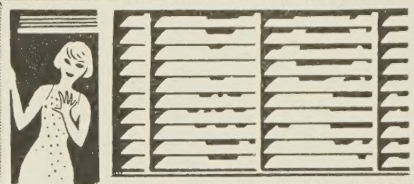
Tjekoslovakiet: Architectura ČSR.

Tyskland: Die neue Stadt, Baurundschau.

Østrig: Der Aufbau.



1950

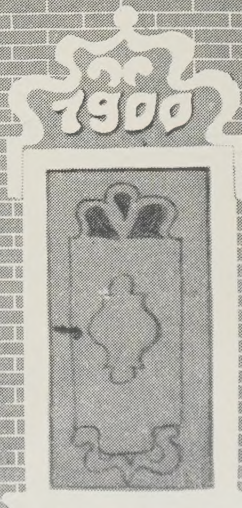


50 års opgang

For 50 år
siden begyndte
vi — med at rulle
ned for røde plydsmøb-
ler og op for dagens første
lys. Nu er det letmetal-persienner,
der går op og ned — op og ned
i tusinde hjem, men vi
kan heldigvis sige, at
firmaet i al den
tid — takket
være kunderne kun
er gået op — og
op — og op!

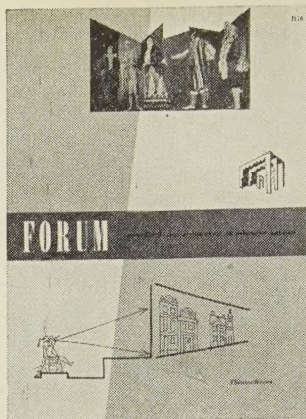


A/S Chr. Fabers Fabriker,
Ryslinge.



CARL M. ANDERSEN & SØN'S EFT.
 Værksted for kontor- og bankinventar
 Smedegade 19 . København N . Nora 670

Detalle af skranke i Handelsbankens Lyngby afdeling

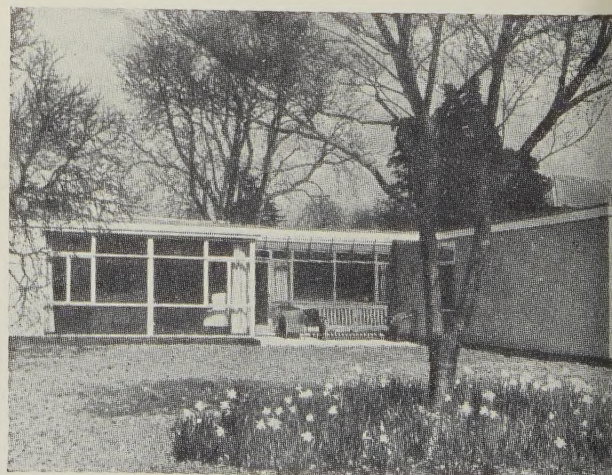


Fra tidsskrifterne

L'architecture d'aujourd'hui har udsendt et særnummer april, over Aalto-arbejder. Professor Giedion har i den nye udgave af sin bog „Space, time and architecture“ skrevet et nyt kapitel om Alvar Aalto, og dette afsnit gengives som indledning til hæftet. Der næst følger gengivelser af Aalto's forskellige berømte bygningsværker: Sanatoriet i Paimio, biblioteket i Viipori, fabriken i Sunila med tilhørende arbejderboliger, hans eget hus og villa „Mairea“, Finland, udstillingspavilloner Paris 1937 og New York 1939 og endelig studenterkollegiet ved Massachusetts Institute of Technology. Naturligvis er der også gengivet en del af Aalto's møbler og kunstindustrielle arbejder. I hæftet findes desuden en række andre nyere bygningsværker, bl. a. skal nævnes projektet til General Motors nye store anlæg i Detroit af Saarinen. Endelig findes der også modellfotografier og perspektivskitser af nogle store bygningskomplekser i Moskva, som alle har fået tildelt Stalinprisen.

L'Architecture Francaise har udsendt et hæfte, nr. 99-100, om boligbyggeri, som også indeholder eksempler fra Skandinavien, U.S.A., Schweiz og England.

The Architectural Review, juni 1950, indledes med en redegørelse for arkitektuddannelsens problemer i England. Tidsskriftet udskrev for nogen tid siden en konkurrence om fornyelsen af de engelske „Pubs“, og hæftet indeholder gengivelser af de bedste forslag. Iøvrigt findes der en ny hollandsk og en ny schweizisk biograf samt to små huse i Chichester af Powell og Moya.

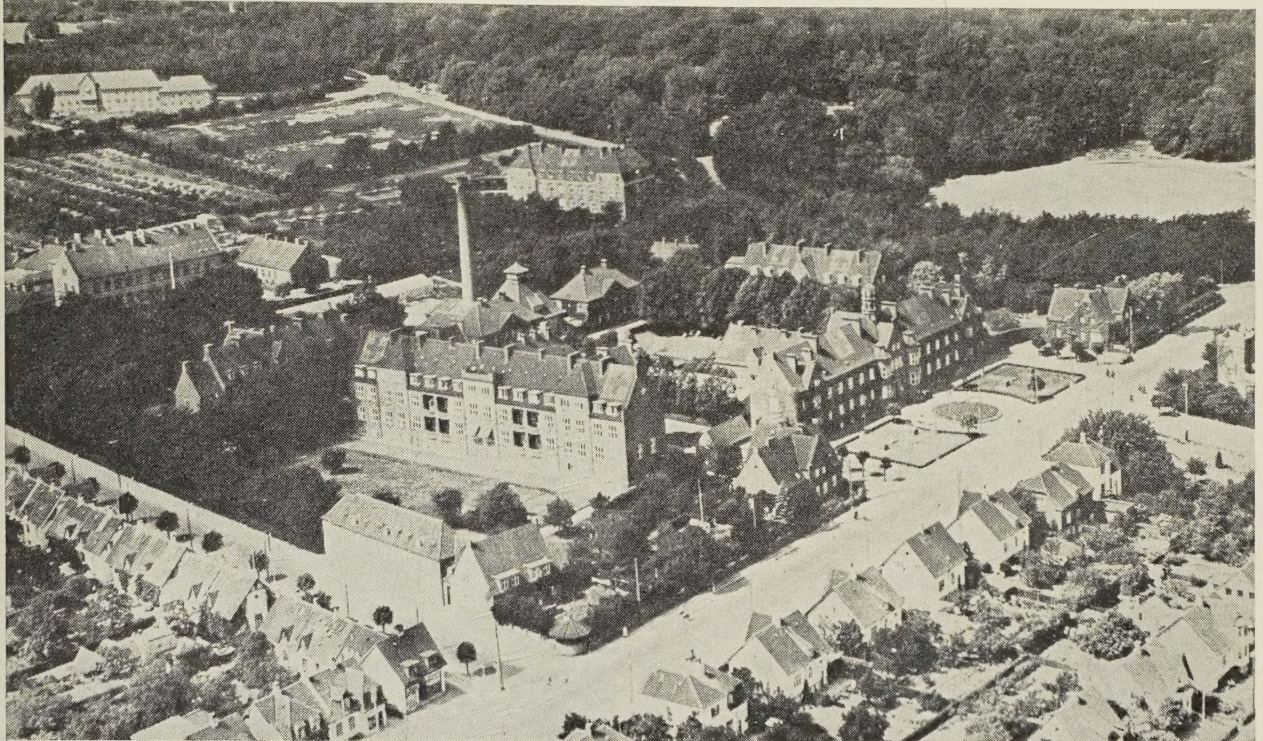


Powell og Moya: Hus i Chichester. Fagade mod syd. Murene er kalket i lyserødt og hvidt, alt træværk er malet hvidt.

(The „Architectural Review“, juni 1950.)

(Teksten fortsættes på omstående side)

AMTSSYGEHUSET I AALBORG



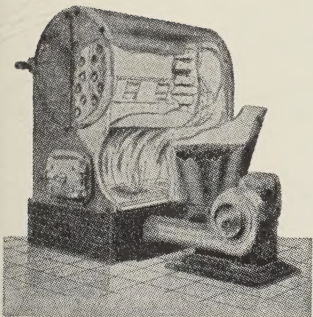
Daglig arkitekt: E. GLAHN, Aalborg
Rådgivende ingeniør: E. KRAGH NIELSEN, Aalborg
Varmeinstallation: CARL CHRISTENSEN & CO.

Vi har nu i annoncer givet Dem en række eksempler på vore kedel- og stokeranlægs store anvendelsesmuligheder indenfor boliger, gartnerier, fabrikker, slagterier etc. Et af de steder imidlertid, hvor varme-problemet spiller en særlig stor rolle, er sygehus og hospitaler.

Og det gælder ikke mindst, når talen er om et så stort sygehus, som Amtssygehuset i Aalborg, der kan rumme 330 patienter.

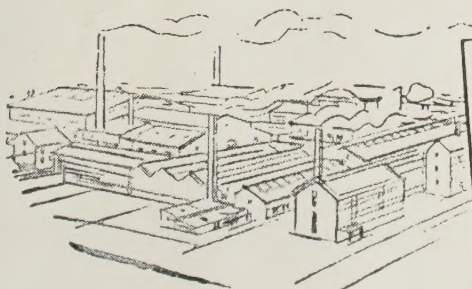
Ved en modernisering i 1941 gik dette sygehus over til vore kedelanlæg og lod installere $3 \times 75 \text{ m}^2$ DO lavtrykskedler og $2 \times 25 \text{ m}^2$ SMH højtrykskedler med et tilsvarende antal stoker type S.13. Altsammen leveret af A/S DANSK STOKER. Og vi har kun hørt lovord om anlæget.

Lad derfor vor store erfaring indenfor det varmetekniske område også komme Dem til gode. Vore ingeniører vil meget gerne være Dem behjælpelig med råd.



Kedlen med den 100% vandkølede hedeblade

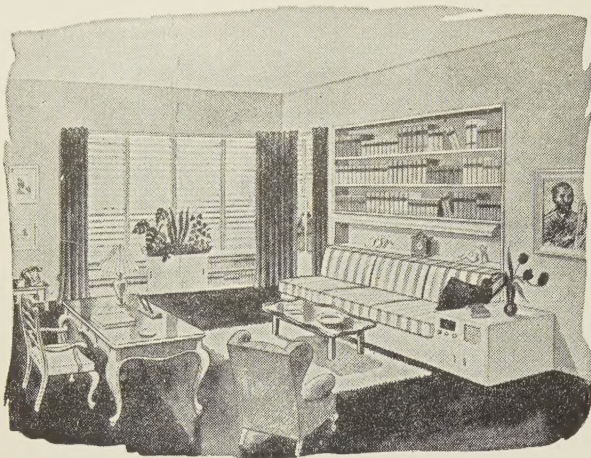
SMITH, MYGIND & HÜTTEMEIER A/S



GENERALREPRÆSENTANT FOR SALGET:

DANSK STOKER
& VARMEKEDEL KOMPAGNI A/S

København: Bredgade 58, C. 14809, C. 12175
Århus: Ny Banegaardsg. 45, Tlf. 1023
Odense: Søndergade 2, Tlf. 8842



Stil og Hygge

med

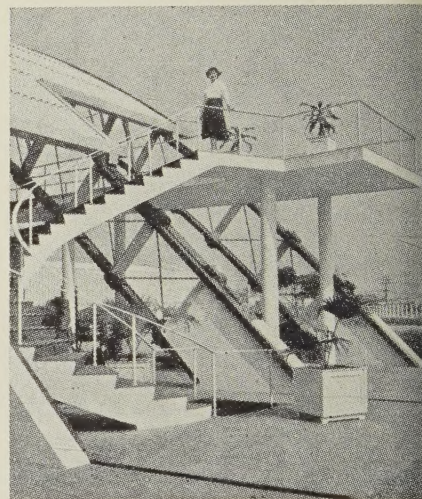
KIRSCH Gardinstænger
Persienner

Fabrikation & Engros

J. NIELSEN A/S Nørrebrogade 32 . København N . C. 6631



Indgang til salgsafdelingen



Besøggalleriets og tagets
bærende konstruktioner er
uafhængige af hinanden

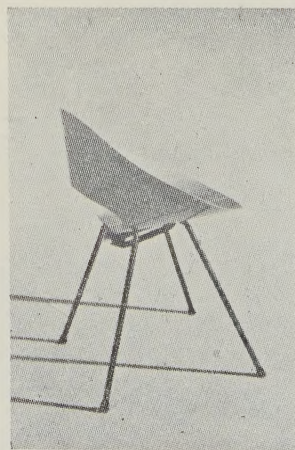
**Marcelo, Milton og Mauricio Roberto: Værksted- og
salgsbygning for maskinfirma i Rio de Janeiro**

(„Werk“, juni 1950)

Werk, juniheftet, bringer tegninger og fotografier af en værksteds- og salgsbygning for et maskinfirma i Rio de Janeiro af arkitekterne Marcelo, Milton og Mauricio Roberto. Endvidere findes gengivelser af forslagene til den internationale konkurrence om nye seriemøbler, som Museum of Modern Art, New York, afholdt ifjor.

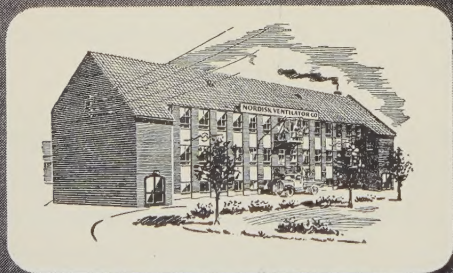
I *Der Baumeister* nr. 6 findes bl. a. gengivelser af nogle nyere tyske haver.

Der Aufbau, majheftet, fortsætter den i tidligere hæfter påbegyndte drøftelse af boligproblemerne, bl. a. gives planer af nødboliger og en række eksempler på forbedringer af installationer i eksisterende huse.



Metalstol med fjedre og rørformede ben, uden og med polstring, af Don Knorr. 1. præmien i konkurrencen om nye seriemøbler udskrevet af Museum of Modern Art, New York.

(Teksten fortsættes på omstående side)



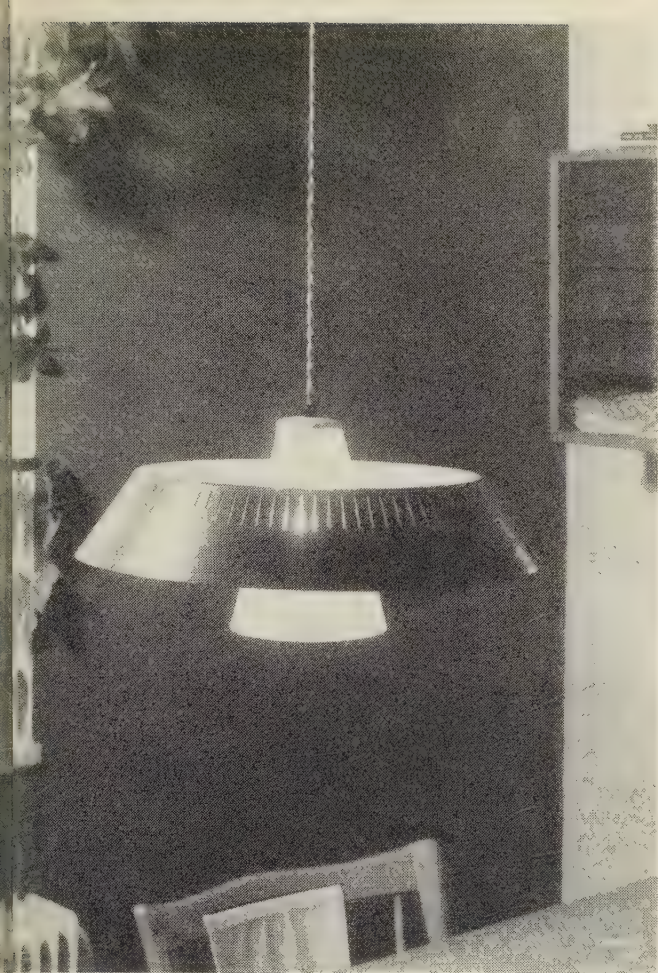
**VENTILATIONS-MATERIEL
LUFTEKNISKE ANLÆG**



NORDISK VENTILATOR CO
AKTIESELSKAB NÆSTVED DANMARK

Fabrik og hovedkontor: Næstved, telefon nr. 2000
Københavns kontor: Klareboderne 4, K., telf. Byen 5478 og 7266
Salgsing. f. Jylland: L. A. Ringsvej 75, Aarhus, telf. Skæde 680.

KVALITET · ERFARING · SERVICE



PENDELLAMPE

tegnet af arkitekterne Eva og Nils Koppel, M.A.A.

Kat. nr. E 9376

Diameter 350 mm
leveres:
turkisfarvet
eller
mat kobber

Kat. nr. E 9377

Diameter 500 mm
leveres:
turkisfarvet
eller
mat messing

FOG & MØRUP

AKTIESELSKAB

NØRREGADE 28

CENTRAL 8822

Tre
Topkvaliteter
Til
Tagpap=
Tage

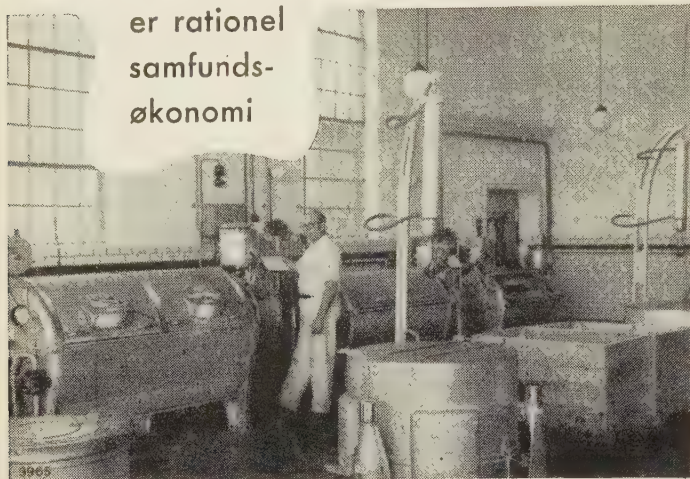


Tagpapfabrikken PHØNIX $\frac{A}{S}$. Vejen

Telefon 1 (5 lin.) * København: Palæ 7355

GEM VASKERI-anlæg

er rationel
samfunds-
økonomi

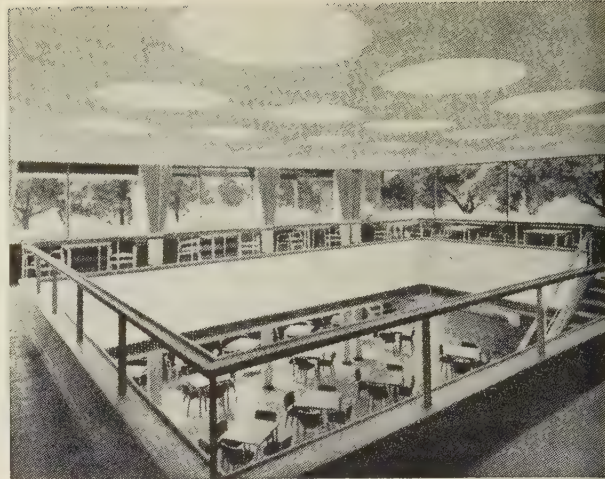


Ved projektering af større eller mindre industri-vaskerier indenfor det private erhvervsliv, hospitaler, sanatorier, børnehjem og offentlige institutioner samt andelsvaskerier og kooperative byggeforetagender vil GEM fabrikkens store

specialerfaring altid være en uundværlig støtte for arkitekterne. GEM fabriken leverer komplette vaskeri-anlæg. De er velkommen til at aflægge vor fabrik et besøg og drøfte eventuelle vaskeri-problemer.

Georg E. Mathiasen

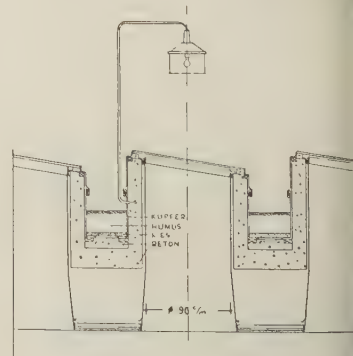
Vordingborggade 12 · København Ø · Tlf. central *9043



Interior af spisesalen



Exterior af spisesalen. Foroven facaden; foroven til højre ser man de udvendige lamper på bygningens tag og til venstre en detalje af ovenlysene med lamperne



Detailtegning af ovenlys med udv. lamper ca. 1:80

SKJOLD

KEDLER OG RADIATORER

Artikler for sanitets- og
centralvarmeanlæg

Sonesson

WILH. SONESSON & CO.

NØRRE FARIMAGSGADE 13 · KØBENHAVN K · C. 8363

Studenterkollegium ved Massachusetts Institute of Technology, Cambridge (USA) Af Alvar Aalto

I tilslutning til offentliggørelsen af planer og fotografier af studenterkollegiet i Cambridge i dette månedshæfte gengives her nogle detailbilleder af den interessante spisesal. Denne sal går gennem to etager, den øverste etage er udformet som et galleri og har adgang til det som terrasse udformede tag over den nedre del. Belysning af rummets midterste del ske gennem runde ovenlys, over disse ovenlys er der ud i fri luft anbragt belysningsarmaturer, en over hvert ovenlys, således at belysningen i rummet også om aftenen kommer fra samme sted som om dagen.

(Teksten fortsættes på omstøende side)

ROYAL
Letmetal
PERSIENNE

Lad ikke solen

fortære Deres værdier, men luk
de skadelige solstråler ude med

ROYAL
LETMETAL PERSIENNEN
og skab samtidig hygge i De-
res stuer.

ROYALS store udbredelse, så-
vel herhjemme som i udlandet
er en garanti for dens enesta-
ende kvalitet. — „JYPERIN“-
processen, som ROYAL har
eneret på, bevirker at plastic-
lakken ligefrem svejdes sammen
med metallet og ikke kan skalle
af, selv ikke hvis De bukker
lamellen eller hamrer på den.

Vi tager da heller ikke i be-
tænkning at give 3 ÅRS GA-
RANTI på alle dele i persi-
ennen.

Føres i 12 meget smukke far-
ver til samme pris.

Forhandlere overalt.

ROYAL FABRIKERNE

AARHUS

Finlandsgade 27-29 . Tlf. 5426-13260

KØBENHAVN

P. Skramsgade 19 . Tlf. BYen 482-6158

*Danmarks
fornemste*

det lüne Gulv

*lerende
dstærkt
ldæmpende*

mærker ingen Fodkulde,
man har Kork-Parket
Kork, som er Naturens
selektionsmiddel, er ufor-

lignelig skærmende mod Kulde,
Varme og Støj. Desuden er det
fjedrende og behageligt at gaa
paa og usædvanligt slidstærkt.

-kork sagt

VEHUS KORKPARKET

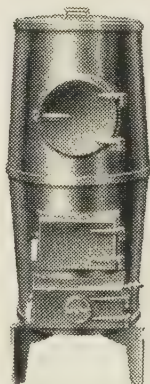
TELEFON SKIVE 944-945

KEDELFYRING

i dagligstuen

radiatorer i hele huset —

+ varmt vand



Med kedelovn nr. 42 opnår man bil-
lig installation, økonomisk fyring, in-
tet varmetab i kælderetagen, ingen
pudsning og en let betjening.

Forlang nærmere oplysninger og bro-
chure hos vore forhandlere eller ved
direkte henvendelse til fabrikken.

A/s J. S. HESS & SØN

MIDDELFART



Østifternes Brandforsikring

Bygningsbrandforsikring

under Justitsministeriets Tilsyn

Forsikring tegnes i Forstæderne
i København, paa Frederiksberg,
i nogle Købstadsdistrikter og
overalt paa Landet paa Øerne

Indtegning hos vore Branddirektører,
Vurderingsmænd eller
paa Hovedkontoret

VESTER VOLDGADE 104

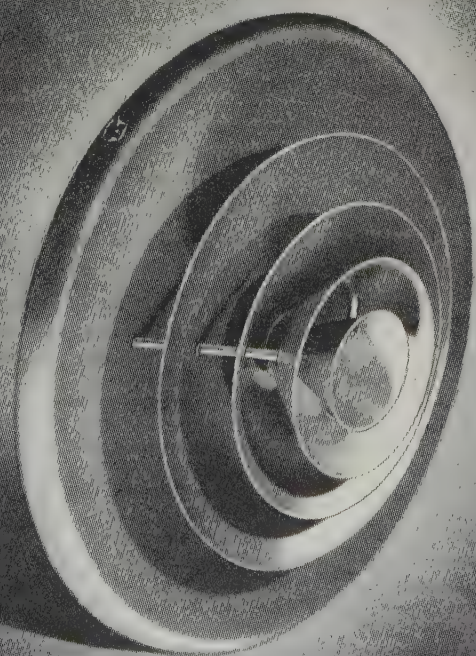
KØBENHAVN V

TELEFON: CENTRAL 627 og 13627



BRDR. VESTERVIG
LANGESKOV TRÆVAREFABRIK TELF 41

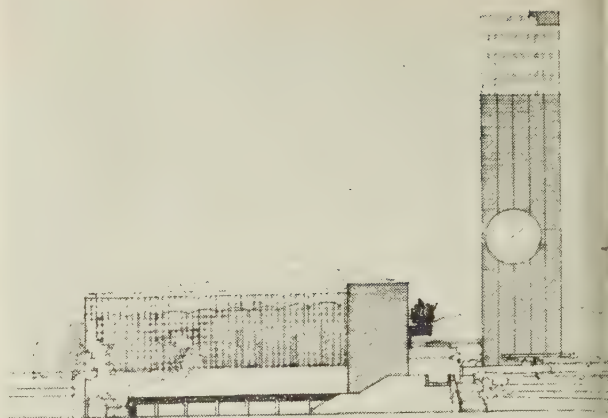
"Air-flow"
ANEMOSTATER
FOR TRÆKFRI LUFTINDBLÆSNING



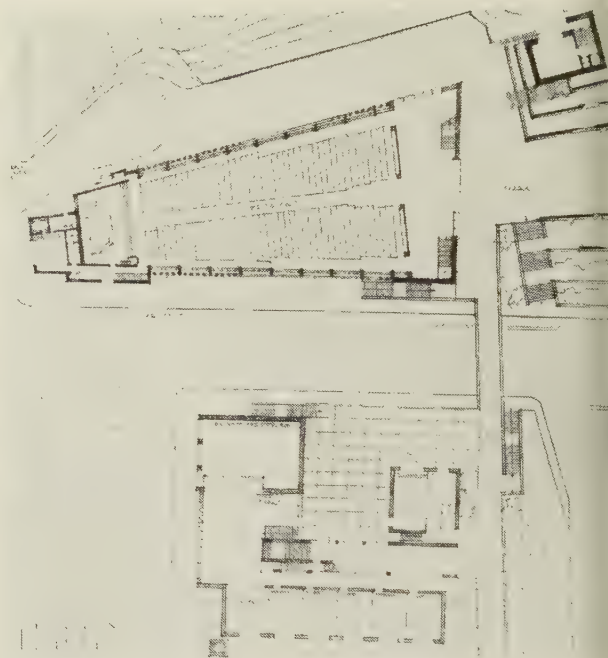
SPECIELLE TYPER EFTER ØNSKE

G. BYRN COMPANY

VIMMELSKAFTET 42. KØBENHAVN. CENTRAL 4487.



Vestfacade



Plan

Konkurrenceforslag til „Andra Kyrkan i Lahti“

Af Alvar Aalto

Lahti (ca. 140 km nord for Helsingfors) fik sin befolkning betydeligt forøget, da Karelen, nu i russisk besiddelse, evakueredes efter anden verdenskrig. Dette medførte bl. a., at der opstod et behov for en ny kirke. Der blev udskrevet konkurrence om en kirke, som skal rumme 1200 mennesker. Desuden omfattede programmet et menighedshus. Grunden, egentlig en ås, som kirken skulle projekteres på, er ret specielt idet den strækker sig på begge sider af en hovedfærdselsåre. Midt i april i år vandt Aalto 1. premie. Han placerer kirken højt, næsten skåret ind i siden af bjerget. Bjergets smukt bevægede kontur tegner sig bag kirken. — Menighedshuset ligger på den anden side af gaden i samme niveau som kirkerummet, og er forbundet med dette ved en bro.

Adgangen til kirken sker dels ad hovedtrappen fra gaden, dels over den omtalte bro og dels for bil- og buspassagerer gennem arkaden under kirkerummet. Fra arkaden er der indvendige trapper op til kirken forhal. Ved korets nordøstre hjørne findes desuden en indgang, hvortil gamle og svagelige kan køres op gennem den komme direkte ind i kirken. — Under koret er vielseskapel og sakristi.

(Teksten fortsættes på omstående side)

SNEDKERARBEJDE

TØMRERARBEJDE

INVENTAR

PEDERSEN & SØNNER

eriksgade 74

Aarhus 765



S. S. Døren

leveres i enhver træsort

Benyttes af:

Hospitaler

Posthuse

Banker

Alm. boligbyggeri

K. J. Pedersen's Maskinsnedkeri

v/ Th. Pedersen

Strømmen 12, Randers · Telefon 1312

Det uopsigelige Laan
er Fundamentet



KØBSTÆDERNES ALMINDELIGE BRANDFORSIKRING

Oprettet ved

kgl. Anordning af 13. Januar 1761

Bygningsbrandforsikring

Salet Udlaan ca. 2,0 Milliarder Kr.

an à 3 1/2, 4 el. 4 1/2, % ydes i faste Ejendomme
By og paa Land indenfor Østifternes og Samso

mers Plads 2, København V. Tlf. C. 8501

Anvend til Deres
Centralvarmeanlæg
den moderne **RIO**

STØBEJERN-RADIATOR

den er uforgængelig og har største Varmeevne

Den bedst egnede Radiator
til Fjernvarme

Dersom De i Forvejen har op-
stillet RIO Radiatorer i Deres
Lejlighed, kan Deres Central-
varmeanlæg uden Forandring
tilsluttes Fjernvarme

RIBE JERNSTØBERI · RIBE · GRUNDL. 1848



Fundament-
forstærkning
med megapæle

Grundundersøgelser
med spidsbor,
kandebor, fjervægtskegle etc.

Pilotering
(også indenders,
i kælderrum o. lign.).

C. T. Winkel A/s

Civilingeniører og entreprenører

Hammerensgade 6, København K.
Telf. Palæ 840-480



Grundlagt 1826

Ved De,

at landets ældste og førende specialforretning i tapeter hedder

L. Fraenckel's Eftf.

og at den ligger lige ved Kgs. Nytorv

Hovedvagtsgade 6 . Telefon 1670 - 1866

STØRSTE UDVALG . BEDSTE SERVICE

ARKITEKTER, INGENIØRER, TEGNERE!

Tutein & Koch

-besøg vor nyåbnede
forretning
FARVERGADE 6

Se vor store udvalg
i tegneartikler -

passere
tuschk-penne
linealer
tegnelamper
t u s c h

Central
3630

INDLEVERING AF TEGNINGER TIL LYSKOPI-ZINKTRYK

AKADEMISK ARKITEKTFORENINGS GENERALBESKRIVELSE

Generalbeskrivelsen forudsættes anskaffet af alle entreprenører og leverandører indenfor byggeriet, som hidtil selv har måttet anskaffe „Almindelig Beskrivelse af Bygningsarbejder“, „Almindelige Betingelser for Arbejder og Leverancer“, Standardblade, Ingeniørforeningens Normer etc.

Generalbeskrivelsen fås i boghandelen og på tidsskriftet *Arkitekten's* expedition, Bredgade 66, og koster hæftet 4,00 kr. og indbundet i stift bind med shirtingsryg 6,00 kr.

Udarbejdet af

Akademisk Arkitektforenings Standardiseringsudvalg

ARKITEKTENS FORLAG 1947

A. BARTHOLDY & SØN

TØMRERMESTRE
ENTREPRENØRER

JUNGGREENSVEJ 8 . TLF. DAMSØ 1809 - 435

Særhæfter

En lang række af *Arkitektens* månedshæfter, som omfatter specielle emner, har været så stærkt efterspurgt, at det har været nødvendigt at fremstille særtryk. Blandt disse særtryk skal fremhæves følgende:

Efterslægtsselskabets skole (2. oplag 1949)	kr. 1,75
Frederikssundsvejens skole, Bellahøj skole og skolen ved Sundet (2. oplag 1949)	- 3,50
Kommuneskolen i Emdrup, Kirkebjerg skole og Lykkebo skolen (2. oplag 1949)	- 3,50
Om træer, af havearkitekt C. Th. Sørensen, (1948)	- 2,50
Radiohuset (1945)	- 4,00
Bolignødens bekæmpelse (1945)	- 2,00
Boligforhold og Sanering i U.S.A. (1947)	- 2,00
Britisk byplantradition (1946)	- 2,00
10 statslånhuse, med en vejledning (2. oplag 1949)	- 4,00
Boligbyggeri (6 større boligkomplekser)	- 4,00
Århus universitet (1949)	- 4,00
Nye eenfamiliehuse (1950)	- 3,00
Amerikansk arkitektur (1950)	- 8,00

Specielle publikationer

Udover særhæfterne udsender og forhandler *Arkitektens forlag* også andre publikationer, bl. a. skal nævnes følgende:

Hospitalsbyggeri (prof. E. Thomsen 1948) særtryk af <i>Tidsskrift for danske sygehuse</i>	kr. 1,75
Fabriker for mennesker (1948) af arkitekter Ole Bang og Preben Dal	- 3,50
Om byplanarbejdet (1947) 12 rigt illustrerede artikler om forskellige byplanspørgsmål	- 4,50
Generalbeskrivelsen (1947) (pt. kun indbun- det)	- 6,00
Aino og Alvar Aalto (1948)	- 1,50
Nordisk byggedag IV. 27 foredrag fra bygge- dagen i København i 1946 (200 sider)	- 25,00
Dansk arkitektur 1898-1948; <i>Arkitekten's</i> ju- bilæumshæfte, rigt illustreret, engelsk re- sumé	- 5,00
Moderne dansk arkitektur, katalog til Aka- demisk Arkitektforenings vandreudstilling, engelsk eller fransk udgave	- 2,00

„Arkitekten“s hæftede årgange

De kan undgå indbinding af *Arkitekten*, når De bestiller et eksemplar af den hæftede årgang udover Deres sædvanlige abonnement. De vil da altid have et komplet sæt årgange og samtidig opnå den fordel, at kunne benytte de enkelte hæfter f. eks. på tegnestuen, uden at den samlede årgang bliver beskadiget eller ukomplet. Årgang 1949 er udkommet, men også af enkelte ældre årgange findes endnu hæftede eksemplarer.

Siden 1947 har man forsynet de samlede årgange af månedshæftet med et fyldigt engelsk resumé, som gør de smukke bøger velegnede til forsendelse til udenlandske kolleger.

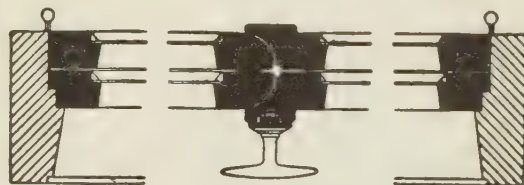
AKTS.
Cupran

Imprægneringsvædske
mod roed, svamp, husbukke og brand

Tjæremaling . Træoliemaling . Tagpapmaling
Pandeplademaling . Træmaling i pulver
Oliemaling

onsvej 47 . København F . Telf. Fasan *45
orsøgsattester fra Statsprøveanstalten foreligger

BALSLØW TRÆVINDUER og DØRE



HELLERUP BYGNINGSSNEDKERI

Hellerupvej 8

Tlf. Hellerup 167 - 6208

EST FOR STOREBÆLT:
ASKINFABRIKEN VESUV 1/2 NØRREBRO 47 ODENSE TLF. 7097

Vesuv STOKERE
OLIEFYR

EST FOR STOREBÆLT:
MMONSEN & SCHEIBEL 1/2 KØNG GEORGSV. 27 KBHVN. GOTH. 7120

DAMPSKORSTENE
KEDELINDMURINGER



P.A. PETERSEN

VEJLE: Fredericiavej 88. Telefon 1667
Arbejdsområde:

Jylland og Sønder Jylland

ODENSE: Bødtchersvej 10. Telefon 729

Arbejdsområde:

Fyn, Sjælland og øvrige øer

Michael Broch



Maskinfabrik

Tlf. 3348, Horsens

Legeredskaber

til private og offentlige Lege-
pladser m. v. — Fremstilles i
22 forskellige Modeller.

Forlang Katalog og Prisliste.

Salgskontor:

Aage Rolandsen, Nørre Allé 1, Nora 2039

M. J. GRØNBECH & SØNNER

Kristianiagade Nr. 8

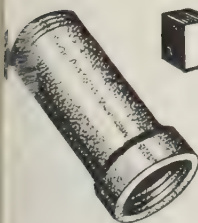
København Ø.

Telefon C. 342

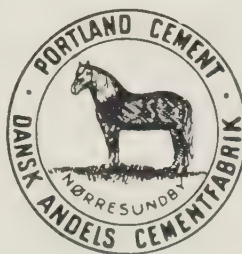
**Staalbjælker og
Monierjern**

fra Lager og Værk

BORNHOLM
glaserede RØR



HASLE KLINKER- & CHAMOTTESTENSFABRIK . KØBENHAVN



**Prima Portland
Cement**

DANSK ANDELS CEMENTFABRIK

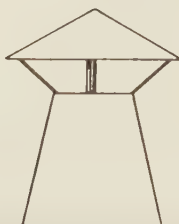
NØRRESUNDBY



Tacofalt

A

A/S HOTACO



A/S HOTACO

HOLBÆK

KØBENHAVN

HORSENS

OVERALT

10 års garanti

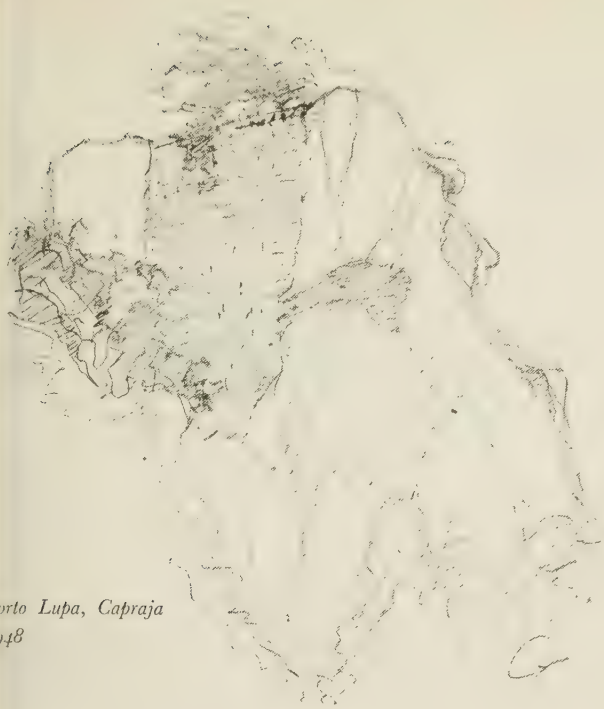


KAMPSAX

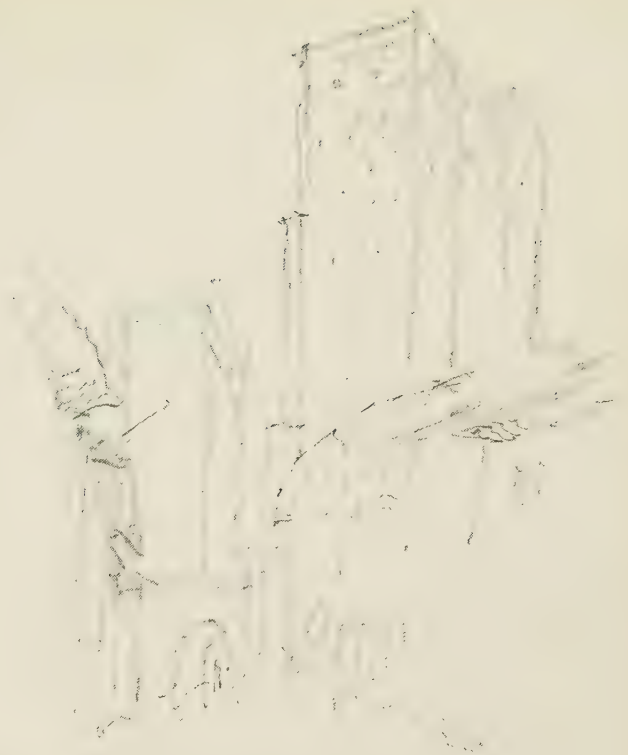
KAMPMANN, KIERULFF & SAXILD A/S

Siloanlæg paa Islands Brygge.

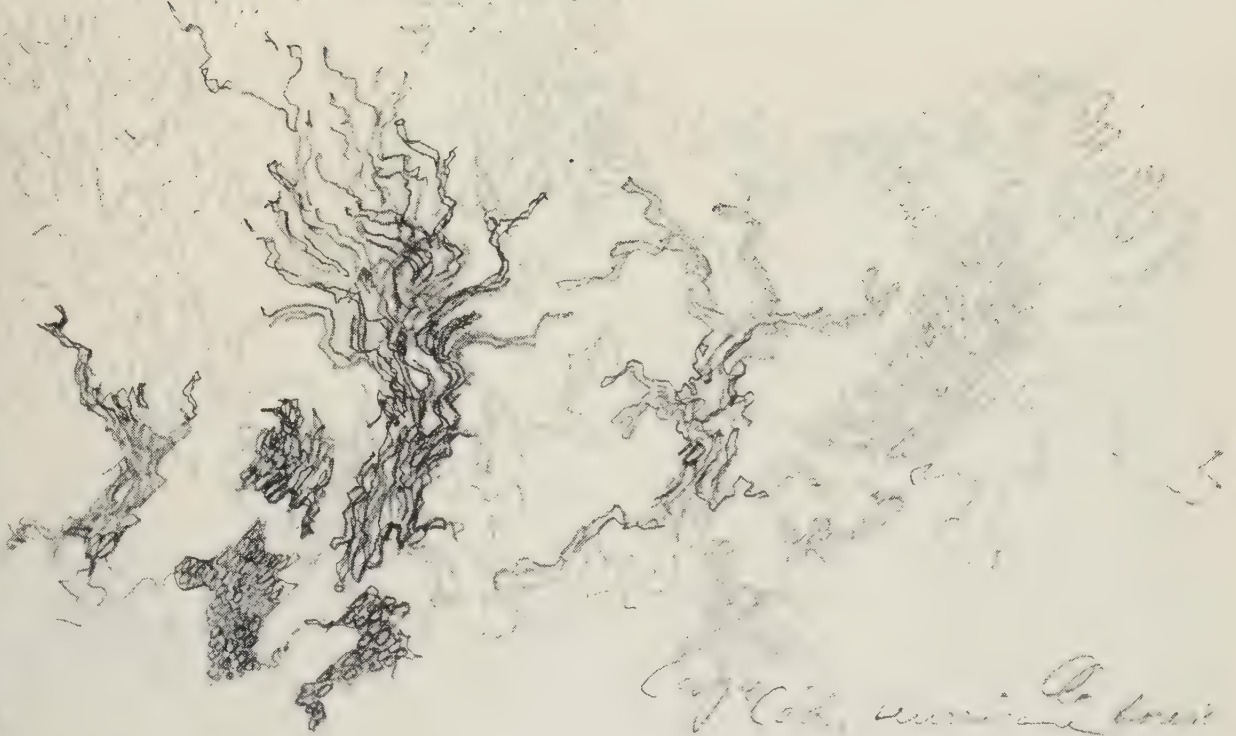
Arkitekt M.A.A. Sven Walsøe



Porto Lupa, Capraja
1948



San Gimignano, 1948



Cape Cod, Hurricane forest

Alvar Aalto. Tre rejseskitser. Cape Cod. Hurricane forest, 1946

Alvar Aalto

Nyere arbejder, omtalt af arkitekt M.A.A. J. J. Baruël

92 (A)

Med de efterfølgende bemærkninger er det blot hensigten at give en orientering om baggrunden for nogle af Alvar Aaltos sidste arbejder samt i store træk at forklare hoveddispositionerne. – Projekterne må selv tale ved deres stærke formsprog.

Dimensionerne er store i Finland. Helt anderledes end i Danmark. Ingenting bliver småt, gnidret eller overforfinet.

Finland er 9 gange så stort som Danmark og har kun samme indbyggerantal. Der er store strækninger med ødemark og befolkningen er stærkt decentraliseret.



725.1.(471.1)

Konkurrencen om „Folkpensionsanstaltens“ bygninger

Det er karakteristisk, at den konkurrence, „Folkpensionsanstalten“ i efteråret 1948 udskrev offentlig, var meget stort og frit anlagt. Den omfatter et anseeligt byggeprogram: et kontorhus til institutionen selv, store kontorarealer til udlejning, butikker, 2 restauranter og en koncertsal.

Den finske Folkpensionsanstalt er en statslig institution for alderdomsforsikring. Den svarer vel nærmest til det danske aldersrentesystem.

Man valgte en grund, som ligger ved hovedudfaldsvejen, Mannerheimvägen, fra city mod vest og ikke langt fra byens centrum.

1. december 1948 vandt Alvar Aalto 1. præmie i konkurrencen. Han indgav et projekt, A, som følger programet (hvor grundens nordvestre hjørne var reserveret til andre formål) og et andet, B, som sprænger dets rammer, og viser at ved at udnytte hele arealet mellem de 4 gader opnås en bedre løsning, end den, der fremkom på det oprindelige grundlag. Dette forslag accepteredes. Endelig foreslog Aalto, som en fremtidig mulighed, at fjerne en stor 7-etages karré på grunden ved siden af, og dér bygge et punkthus nr. 2. – A-projektet havde ca. 176.000 m³, B-projektet ca. 250.000 m³.

For at forstå det sidste projekt, B, er det nødvendigt at medtage det første, da der dér kun vises planer og snit i Folkpensionsanstaltens eget kontorhus, og endelig synes jeg, at det har sin interesse at følge udviklingen fra A- til B-forslaget (og videre).

Grunden skråner ca. 10 m fra torvet, Tölötorg, bag komplekset mod Mannerheimvägen. Derved har det været muligt at skabe de 2 terrasser, der sammen med Tölötorg danner en række af torve, som åbner sig ned mod parken nedenfor Mannerheimvägen.

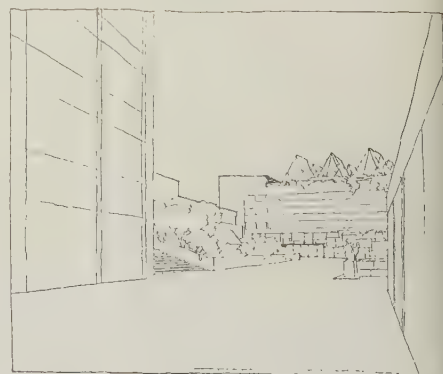
Biltrafikken spiller en stor rolle i et projekt af denne størrelsesorden (ca. 500 eller flere biler skal kunne parkere her).

Parallelt med Mannerheimvägen er lagt 2 kørebaner over hinanden. Den øverste er beregnet til personbiltrafik og har kontakt med hovedindgangene i hele komplekset. Den underste er beregnet til lastbiltrafik og har tilsvarende kontakt med lagre og elevatorkoncentrationer. I forbindelse med begge kørebaner er der store parkeringsarealer.

Situationsplanen viser B-projektet, hele grunden udbygget, og fremtidsprojektet, hvor den tilgrænsende hjørnegrund er inddraget og et punkthus (sort) nr. 2 er placeret her. 1:10000 (nord opad)

Aaltos 3 forslag

Torvene og trafikken



Perspektiv

Gangtrafikken sker over kørebanerne og uafhængig af disse på terrasserne, som er helt omgivet af butikker. Også den understes terrassefacade mod Mannerheimvägen er udnyttet til butikker.

I Folkpensionsanstaltens egen bygning er den øverste etage et eneste stort horisontalt arbejdsareal, ca. 60 m × 60 m, belyst dels af de store ovenlys og dels af almindelige vinduer.

Et så stort sammenhængende areal i samme niveau giver mange muligheder i kontororganisationen og anses af Folkpensionsanstalten for at være en særlig god løsning.

Gennem de store åbninger i øverste etage kommer lyset til expeditionshallen. Fra balkonerne er der adgang til kontorerne.

En vigtig del af projektet er koncertsalen (som sandsynligvis får pladser til 1800 personer). Adgang til den sker dels fra den øvre kørebane og dels fra terrasserne. I forbindelse med koncertsalen ligger en mindre, intim restaurant med terrasse over koncertsalens indgang. – En anden og større restaurant ligger frem mod Mannerheimvägen og foran skyskraberen.

727 (471.1)

Konkurrencen om fælles bebyggelsesplan for „Tekniska Högskolan i Finland“ og „Statens tekniska Forskningsanstalt“

Denne konkurrence var ligeledes offentlig. Den blev udskrevet i foråret 1949. I september samme år vandt Aalto 1. præmie.

Allerede i programet var der vist et bemærkelsesværdigt initiativ. Man stillede det store område „Otnäs“ 7 km vest for Helsingfors' centrum til rådighed. Herved opnåedes mulighed for en fri planlægning: Den eneste eksisterende bygning på området, er en gammel gård, som bliver revet ned.

Grunden er meget smuk, et typisk skærgårdsterræn. Marker og enge veksler med skov af fyr, gran og birk. Tilmed er der hav mod vest, nord og øst.

Et af hovedmålene i Aaltos projekt er da også i videst muligt omfang at bevare denne natur uberørt.

For at klare trafikken over den lange afstand mellem Helsingfors og Otnäs vil der blive indsat hurtiggående busser. – I Finland er man ikke bange for afstande. Landets udstrækning giver en anden indstilling på dette punkt end den danske. At køre en biltur fra Helsingfors til Kotka (ca. 160 km) regnes som København–Roskilde. – Der findes altså allerede i de naturlige psykologiske forudsætninger grundlag for at opnå en god løsning.

Det er meningen at hele komplekset skal danne et eget samfund. Størstedelen af studenterne bor på området, og der findes her både butikker, rekreationsarealer og klub.

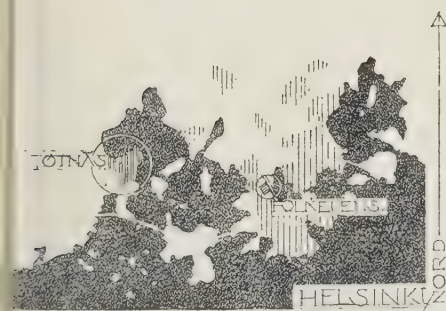
Dette forhold er igen i slægtskab med en finsk tradition samtidig med at det harmonerer med moderne tænkemåde. I Finland er f. ex. de uhyre vigtige fabrikker for trævare- og celluloseindustrien spredt ud over hele landet – naturligt decentraliseret som en følge af de spredte muligheder for adgang til råmaterialer og transport af færdigvarer. Hver fabrik danner sit eget samfund på en holm eller midt i en skov. Der er arbejderboliger, funktionærboliger, butikker, kommunalhuse og kirke. En velafbalanceret enhed. – På denne baggrund kan man sikkert se dette projekt.

Folkpensionsanstaltens kontorhus

Concertsalen

Området

Helsingfors – Otnäs



Den lodrette skravering angiver Helsingfors by. Afstanden fra centrum til Otnäs (dobbel lodret skravering) ca. 7 km. Ikke langt fra centrum findes Folkpensionsanstaltens grund

„Tekniska Högskolan i Finland“ udfylder tilsvarende funktioner som den danske tekniske højskole. Som det antydes i navnet er „Statens tekniska forskningsanstalt“ ingen undervisningsanstalt, men den har nær tilknytning til højskolen. Derfor har Aalto anbragt de 2 institutioners laboratorier for samme dicipliner, sådan at de har umiddelbar kontakt.

Högskolan og Forskningsanstalten

Områdets interne trafikproblemer er løst således, at den kørende og gående trafik gennem udnyttelse af terrainet er helt adskilt. En stor centralpark adskiller beboelsesområdet fra de 2 institutioners hovedbygninger og laboratorier.

Den interne trafik

Hovedbygningen ligger centralt på sit Akropolis. På en anden bjergtop lige overfor ligger klubben og rundt om den tredje er beboelsesområdet grupperet.

Grupperingen

Der ligger vilje bag disse planer til at gennemføre dem. Allerede nu er 1 kollegiepunkthusgruppe påbegyndt, og til visse af Forskningsanstaltens laboratorier er der bevilliget penge.

Glasmagasin for „Karhula Glasbruk“

725.4

For „Karhula Glasbruk“ har Alvar Aalto bygget et glasmagasin. Huset blev indviet i juni 1949.

Planen er bestemt dels af størrelsen af de kasser, hvori glasset opbevares, dels af en lift truck's kapacitet. Dette sidste bestemmer også husets højde. Magasinet er planlagt således, at det kan udvides i 2 retninger. Som det ses af snittet, har den ene yderste række søjler konsoller (de stikker uden for muren), der er beregnet på at bære tagstolene i en ny lamel. I længderetningen føjes blot flere fag til for at opnå udvidelse.

Udvidelse

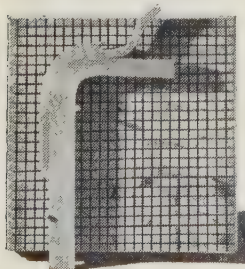
Ventilationen sker ved, at den øverste del af de lange vinduer er forskudt frem foran den underste del, således at der bliver fri luftpassage, uden at sne eller regn kan komme ind.

Ventilation

Den bærende konstruktion er et jernbetonskelet. De ikke-bærende ydermure er af røde teglsten. Tagkonstruktionen er af HB-bjælker (limede og sømmede) af fyr. Taget af grå Eternit og gulvet af brosten.

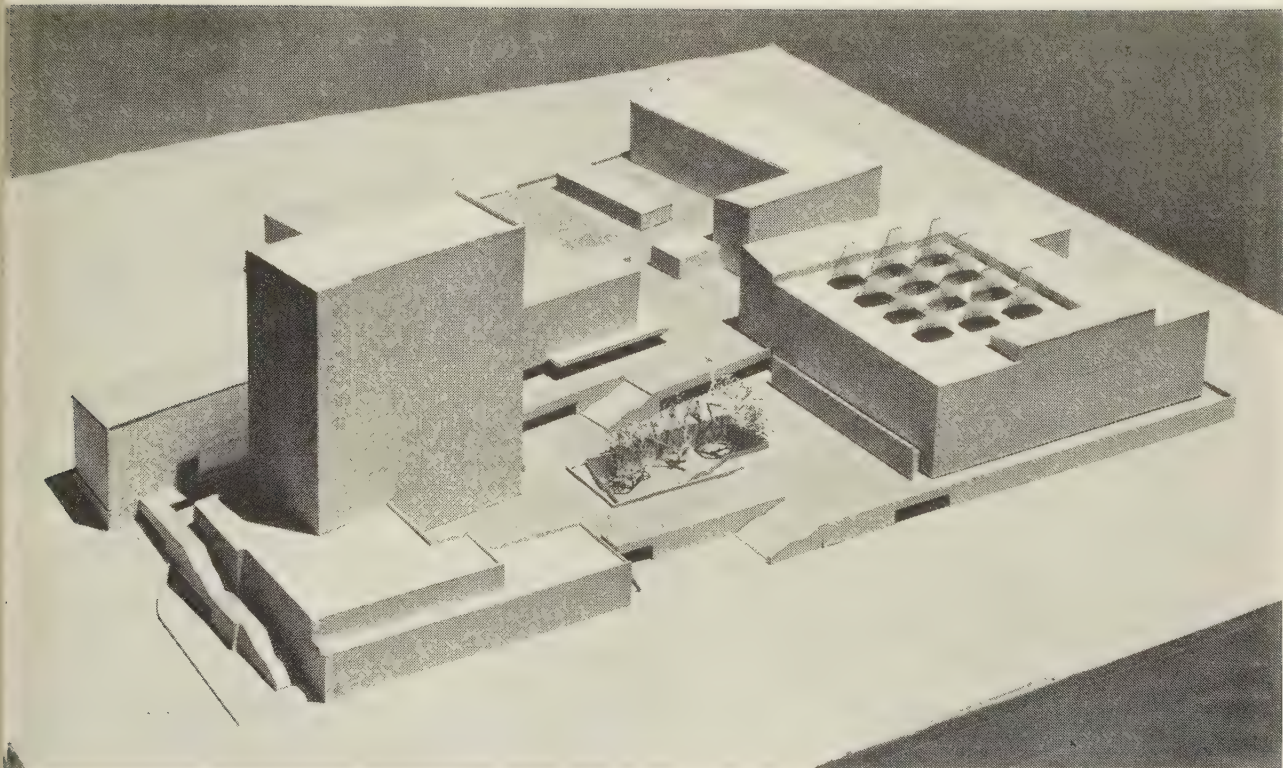
Konstruktion

Det er glædeligt, når man rejser i Finland, at se de mange smukke fabrikker, finske arkitekter har haft lejlighed til at bygge. Man får indtryk af forståelse for arkitektens indsats på dette område. Stærkt medvirkende hertil har sikkert været de store anlæg, vi kender fra Aaltos hånd: Toppila i Oulu, Varkaus, Inkeroinen og Sunila. Glasmagasinet i Karhula er hans sidste, ganske vist i omfang betydeligt mere beskedne, værk på dette felt. – Nye anlæg er under opførelse.

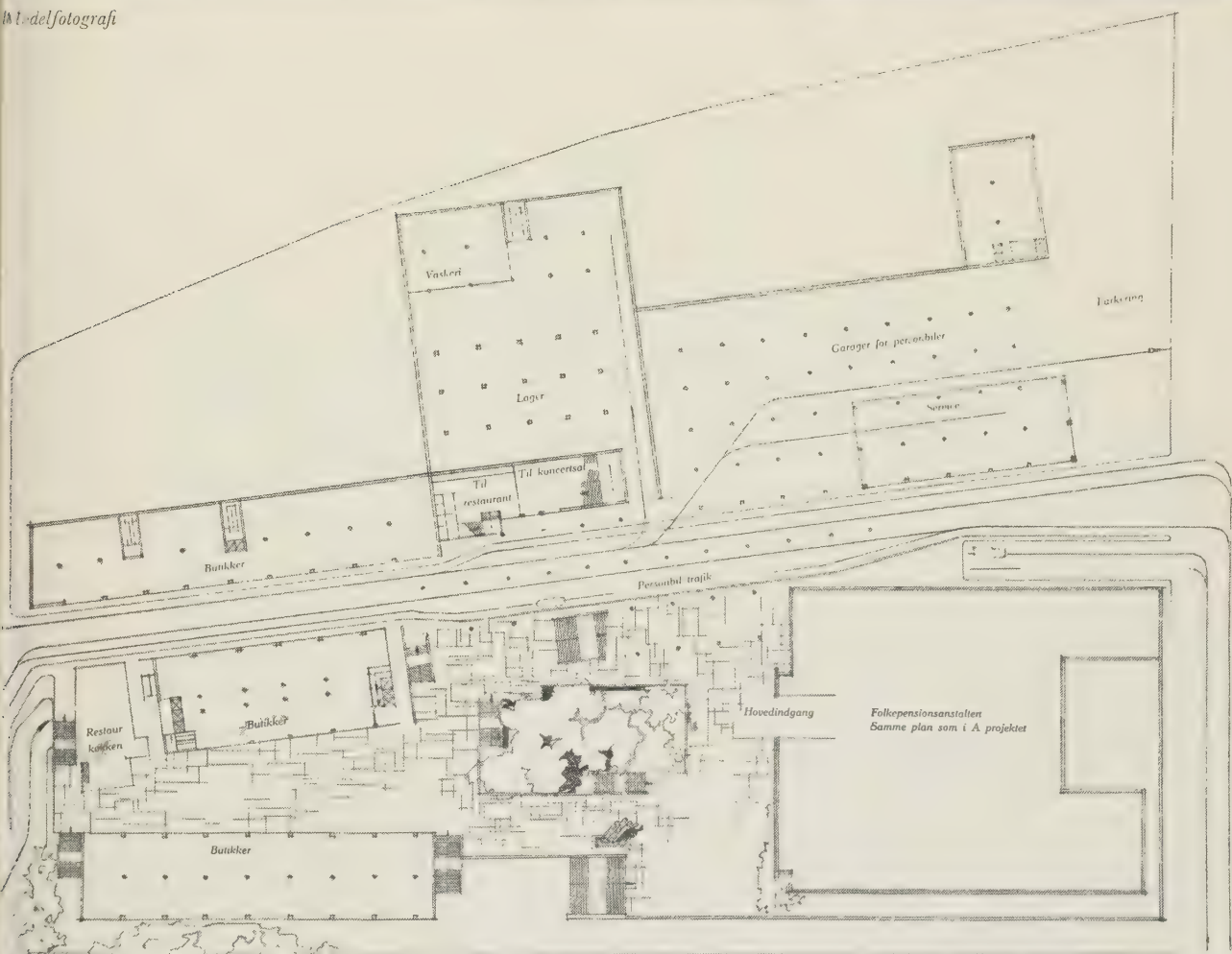


Som medarbejdere i konkurrenceprojekterne står

for Folkpensionsanstalten: K. Ström, G. Boström og O. Hammarström, arkitekter S.A.F.A., for Högskolan og Forskningsanstalten: J.J. Baruel, M.A.A., G. Boström, Elsa Ello Mäkinen og K. Ström, arkitekter S.A.F.A.

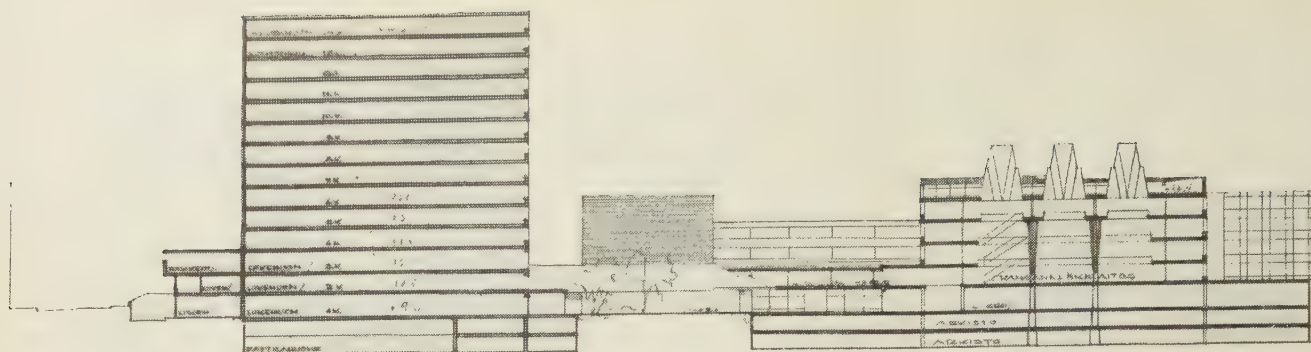


Model fotografi



Plan af etage i niveau med nedre torv

Alvar Aalto: Folkpensionsanstalten i Helsinki. „B“-projektet. Plan der viser adgangsforhold. 1:1200

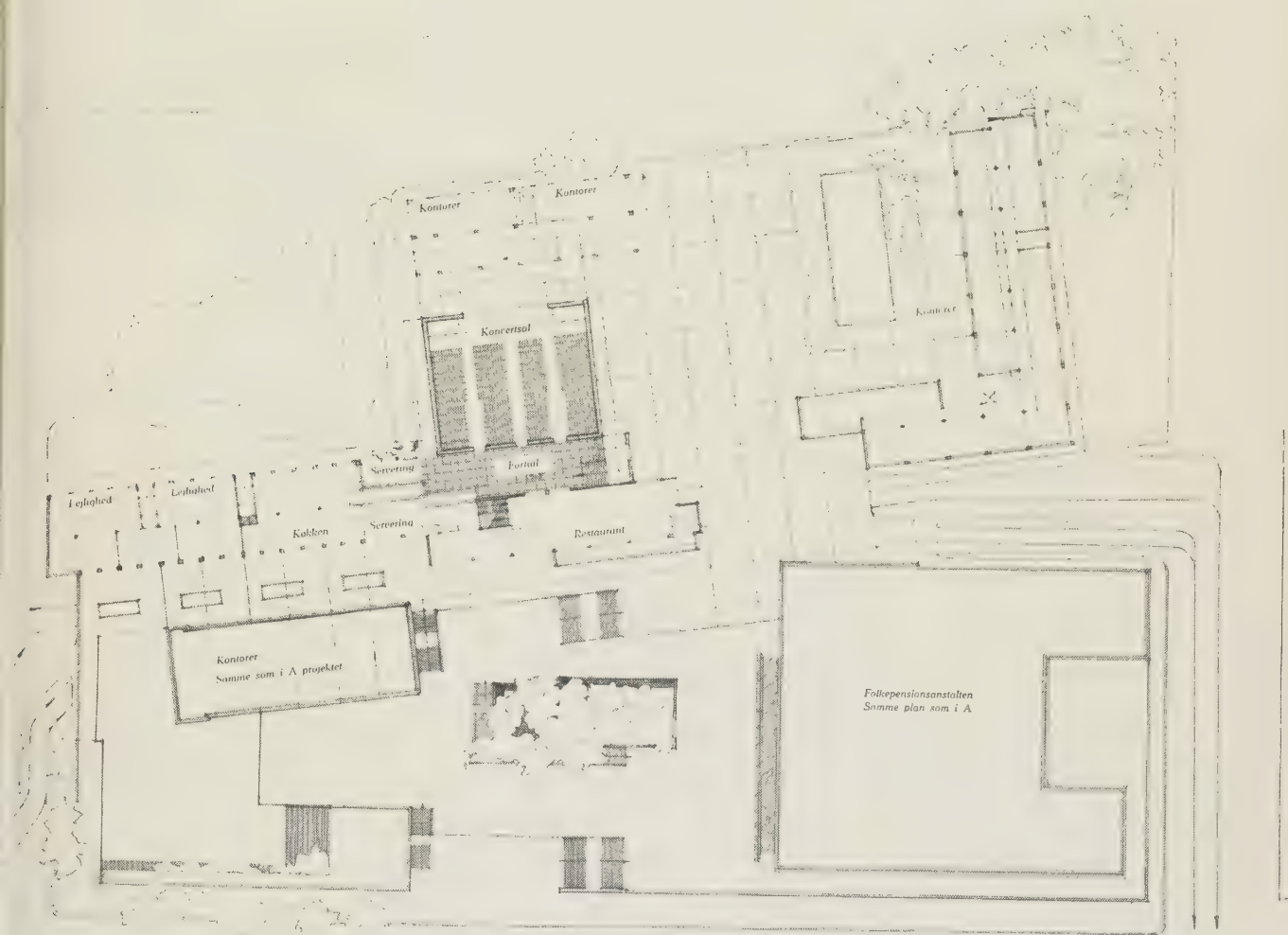
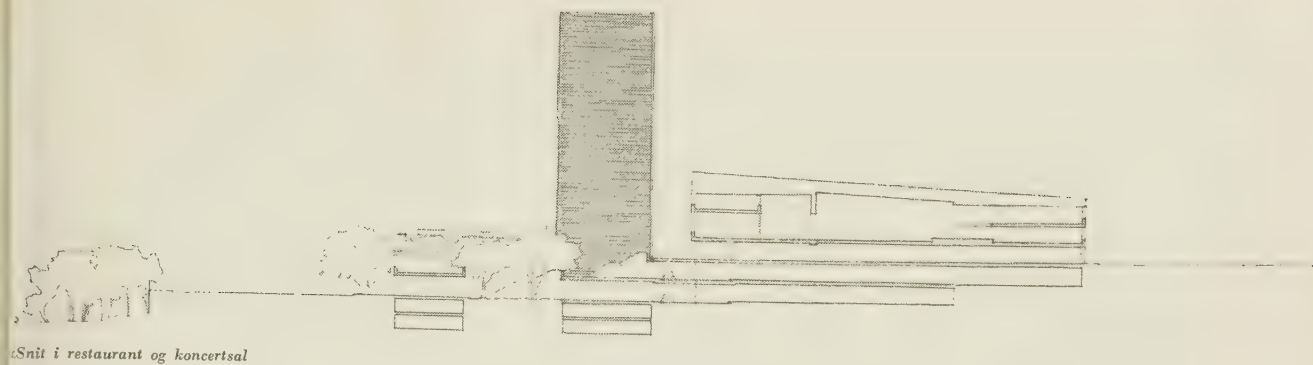


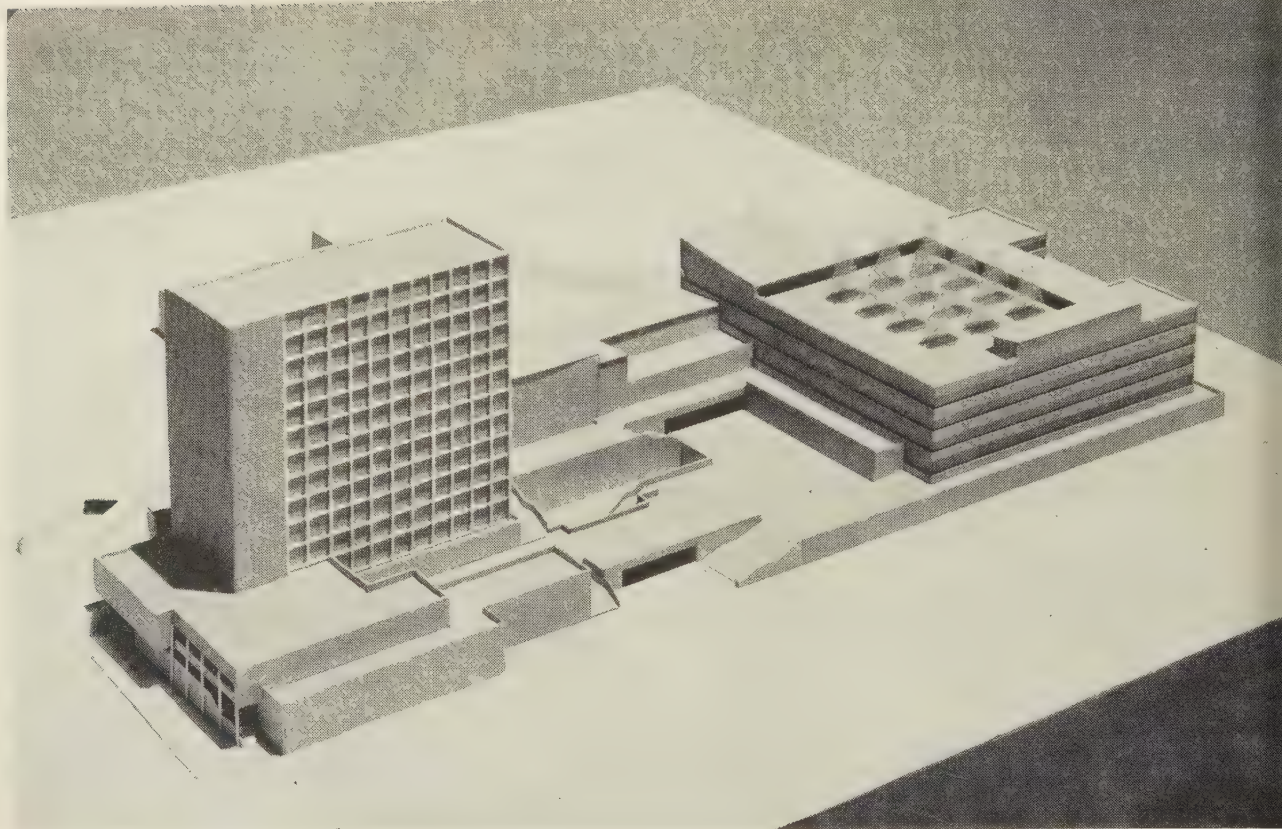
Snit i kontorhus og Folkpensionsanstalt



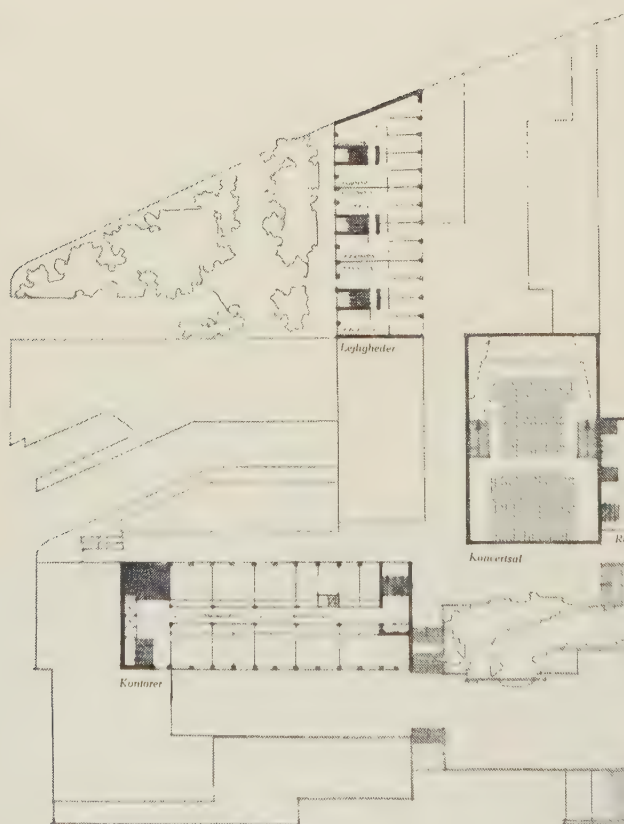
Plan af etage i niveau med øvre torv

Alvar Aalto: Folkpensionsanstalten i Helsinki. „B“-projektet. Plan og snit 1:1200

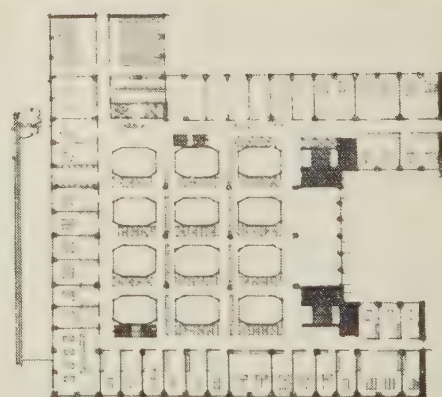




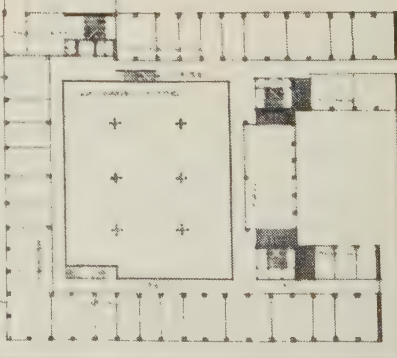
Modelfotografi



Plan af normaletage



Plan af øverste etage



Folkpensionsanstalten

Alvar Aalto: Folkpensionsanstalten i Helsinki. „A“-projektet. Planer 1:1200

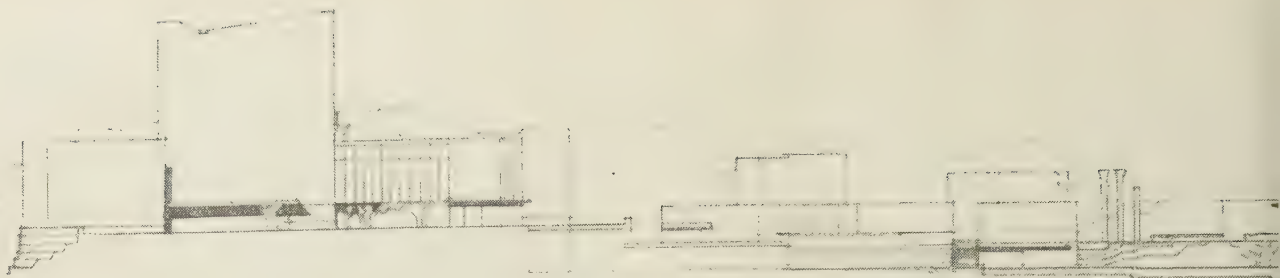
Ha



Ha

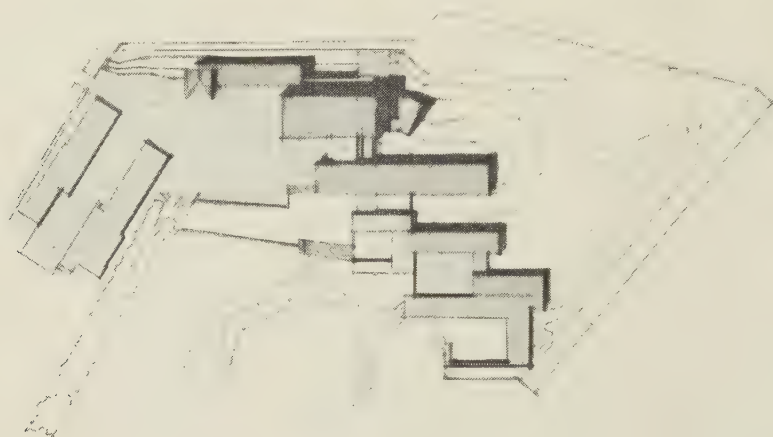
Alvar Aalto: Forslag til fælles bebyggelsesplan for Tekniska Högskolan i Finland og Statens tekniska Forskningsanstalt. Beliggenhedsplan 1:8000

1. Hovedindkørsel. 2. Torv. 3. Højskolens hovedbygning. 4. Forskningsanstaltens hovedbygning. 5. Bibliotek. 6—14. Højskolens bygninger. 6. Maskinbyggeri. 7. Kraftcentral. 8. Kemi. 9. Træforædling. 10. Flyvemaskiner. 11. Skibsbygningslaboratorium. 12. Fysik. 13. Elektro. 14. Landmåling. 15—24. Forskningsanstaltens bygninger. 15. Træforskningsanstalt. 16. Kemiforskningsanstalt. 17. Metalteknisk forskningsanstalt. 18. Bygningsteknisk forskningsanstalt. 19. Lydteknisk laboratorium. 20. Vej- og vandbygnings laboratorium. 21. Brandteknisk skole. 22. Brandteknisk forskningsanstalt. 23. Geologisk forskningsanstalt. 24. Forskningsanstaltens funktionærboliger. 25. Studenterkollegier. 26. Professorboliger. 27. Funktionærboliger. 28. Boliger for forskningsanstaltens direktør. 29. Bolig for højskolens rektor. 30. Studenterklub. 31. Funktionærernes klub. 32. Stadion. 33. Idrætshal. 34. Træningsplads. 35. Badeanstalt. 36. Kaj for både. 37. Tennispladser. 38. Butiker, biografte m.m. 39. Centralgarage. 40. Vandtårn. 41. Centralpark. 42. Parkering.

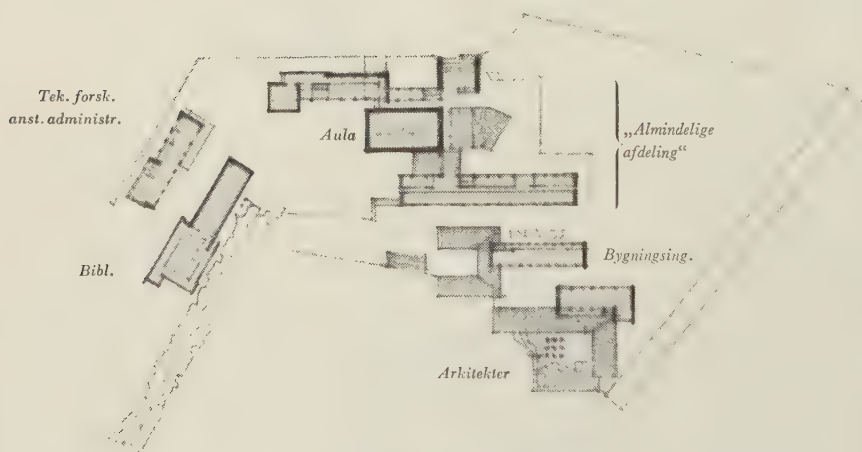


Administration Aula Almindelig afdeling Bygningsingeniører Arkitekter

Snit gennem terrasserne



Plan af torvet med højskolens bygninger



Normalplan



Plan af underetage



fasade mod nord



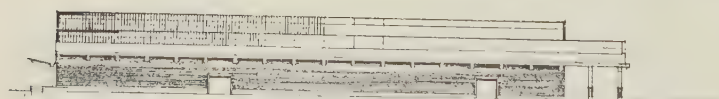
fasad mod vest



Alvar Aalto: Glasmagasinet i Karh

Det indre af pakkehallen

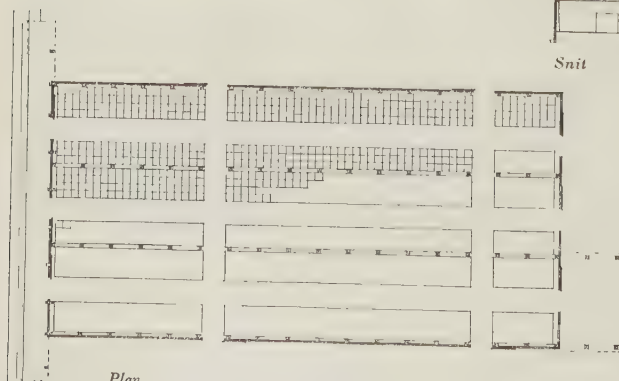
Plan, snit og façade 1:1200



Façade mod nord

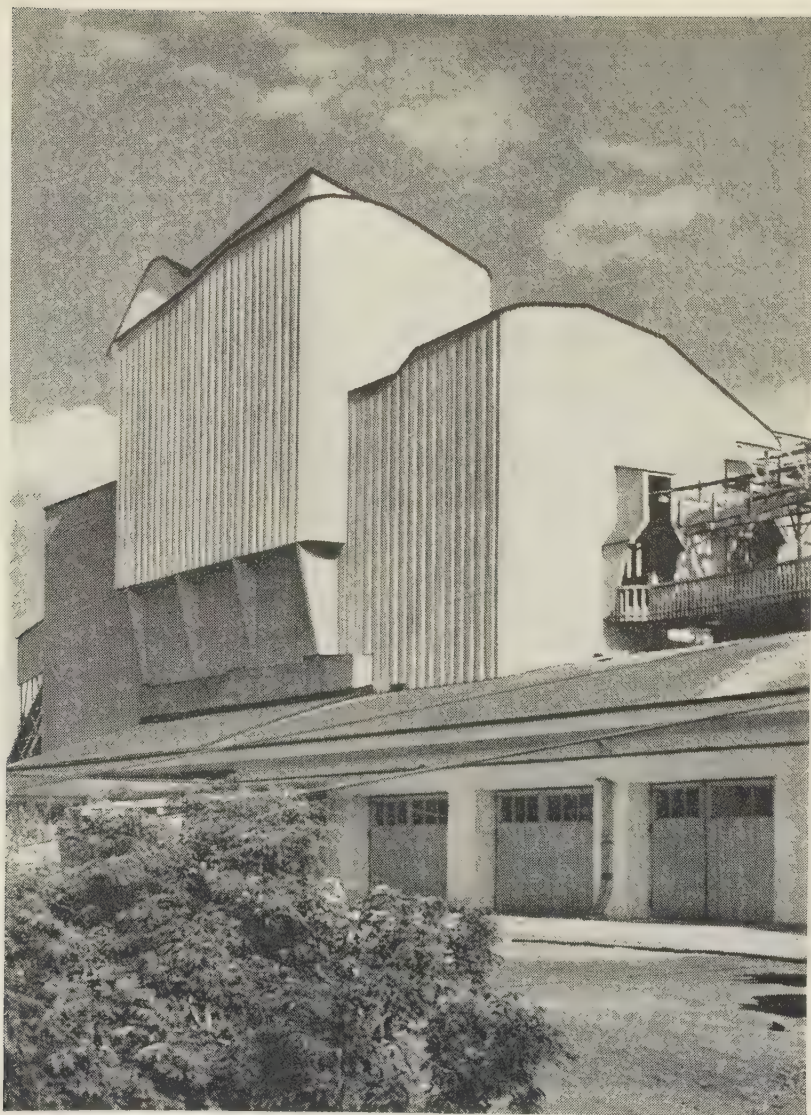


Snit



Plan

Nord



Transportanlæg på taget af den gamle bygning

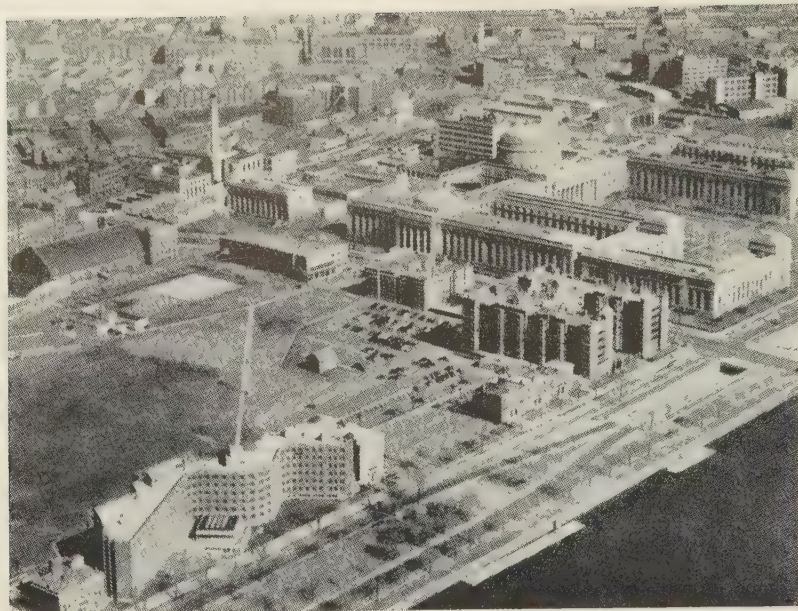
Savværket i Varkaus

725-4 (471-1)

A. Ahlström A/B's savværk i Varkaus nedbrændte delvis under krigen. I forbindelse med genopbygningen opførte Aalto en helt ny bygning, som blev færdig i 1946.

Savværket er et typisk eksempel på finsk genopbygning. I forbindelse med nybygningernes opførelse gennemførtes en omfattende rationalisering af hele driften.

Nybygningen er udført af træ, og konstruktionen er imprægneret mod ild. Hele anlæget karakteriseres af samspillet mellem de gamle bygninger, den nye funktionelt bestemte bygning og de store transportanlæg.



Alvar Aalto: Studenterkollegium ved Massachusetts Institute of Technology
Flyverbillede af højskoleområdet med studenterkollegiet forneden til venstre

Studenterkollegium ved Massachusetts Institute of Technology, Cambridge (USA)

727-3 (73/79)

I forbindelse med sit gæsteprofessorat ved Massachusetts Institute of Technology fik Aalto den opgave at bygge et kollegium til 353 studenter.

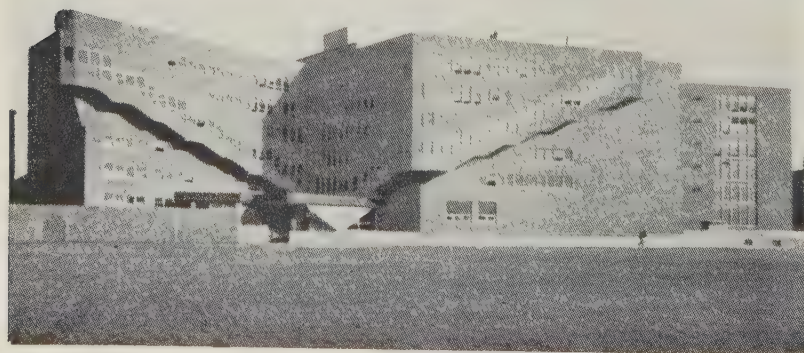
Højskolens terræn ligger ved bredden af Charles-river i Cambridge; på flodens anden bred ligger Boston med sine murede skyskrabere. Den plads, der var udset til kollegiet, er begrænset af to bygninger; dette forhold har, sammen med ønsket om at give de flest mulig værelser en sydfaçade og samtidig udsigt enten op eller ned ad floden, ført til den krummede façade.

Kollegiet er udført som en jernbetonbygning med skalmuring af røde, hårdtbrændte sten. Alle skillerum mellem studenter-værelserne og den indv. del af façademurene er udført af specielle hulsten med glat overflade uden yderligere behandling.

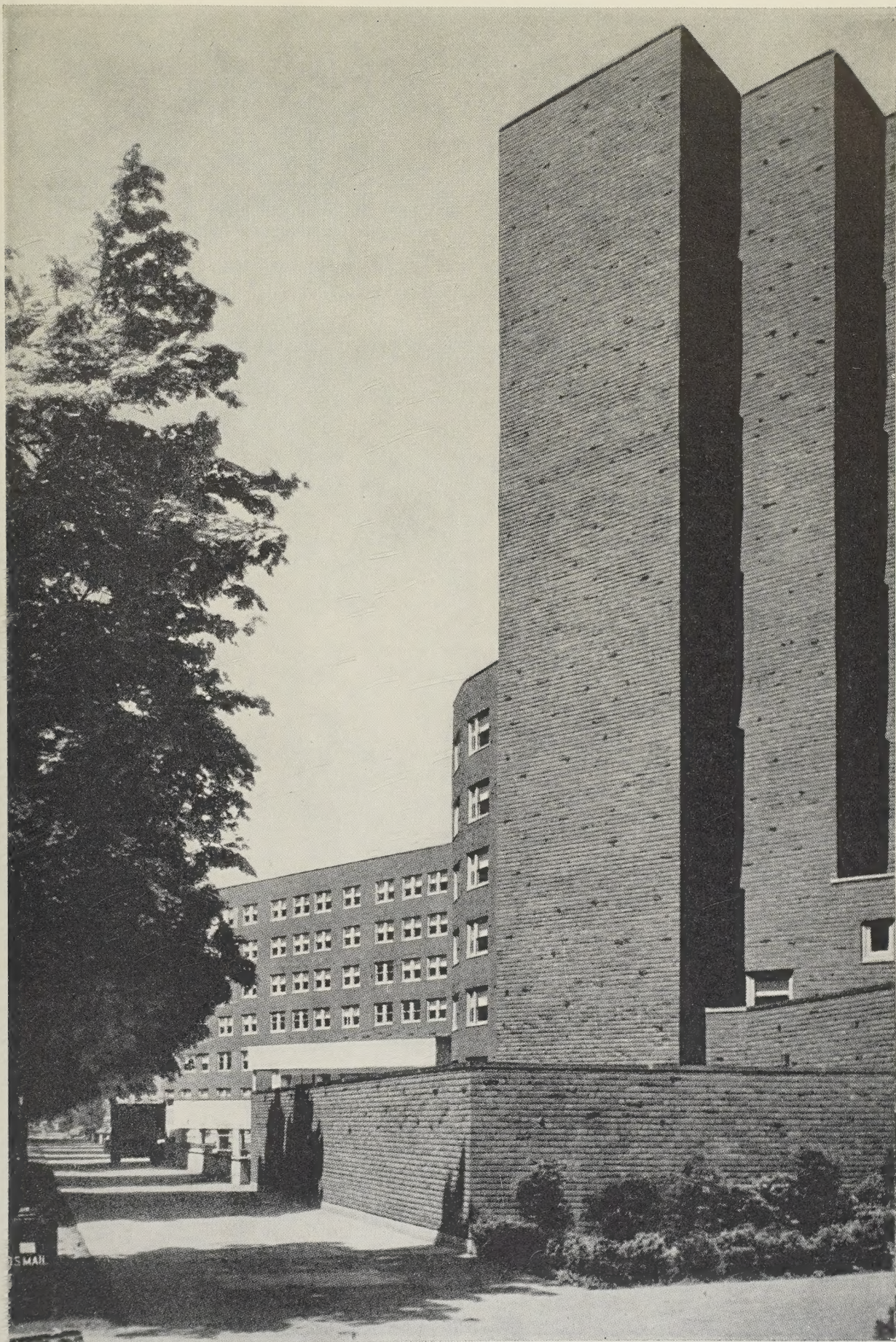
Adgangen til huset sker fra nordsiden gennem et forrum til den store hovedhal, hvorfra der er adgang til den øvre del af spisesalen og til terrassen. Forbindelsen med de øvre etager sker med elevator eller ad de trapper, der ved at være kraget ud giver nordfaçaden det karakteristiske udseende.

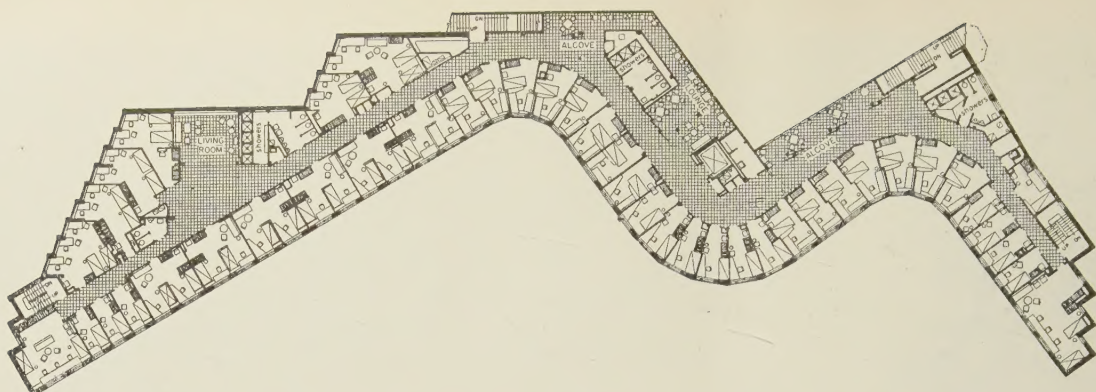


*Façadedetaille mod vest
 Nordfaçade mod sportspladsen*

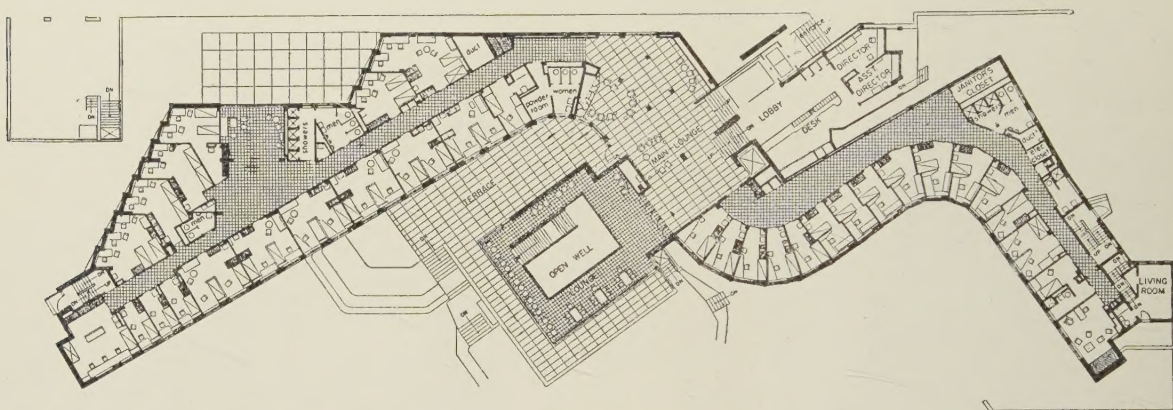


Til højre: gavl mod øst og den buede sydfaçade

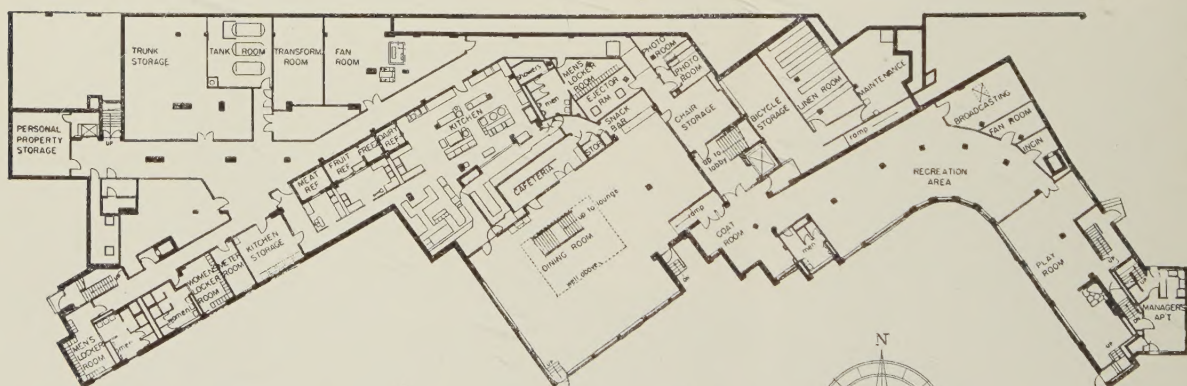




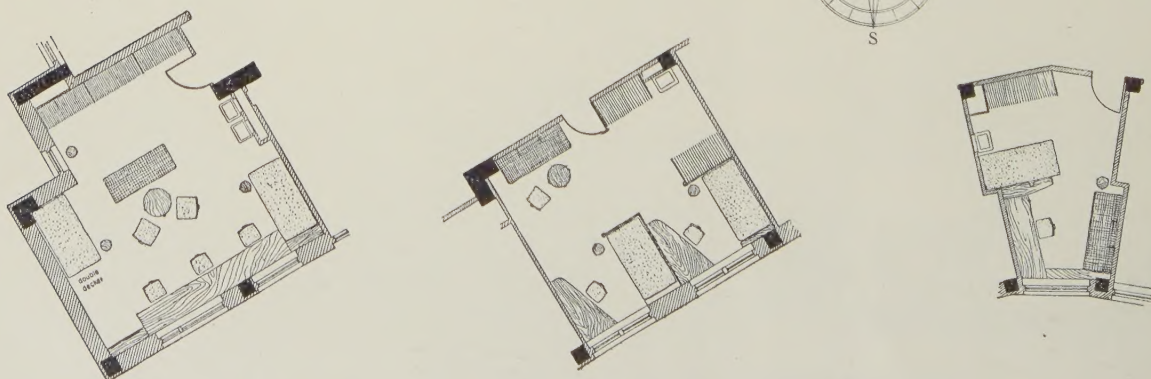
Plan af normaletage



Plan af hovedetage med indgang



Plan af stueetage



Plan af forskellige studenterverelser



ZINKTRYK
LVSTRYK
PHOTOSTAT
MASKINSKRIVNING
MIKROFOTOGRAFERING

**ATELIER
ELEKTRA**
KOMPAGNISTRÆDE 22

KØBENHAVN - TLF. CENT. 10 717

BYGGEBLOKKE og ISOLERINGSMATERIALE

RYPI-TRÆBETON — a. byggeblokke, afprøvet af Statsprøveanstalten, godkendt som ydermur-materiale til statslånshuse,

b. plader til isolering og etageadskillelse. Isolerer mod kulde, varme, lyd og fugtighed.

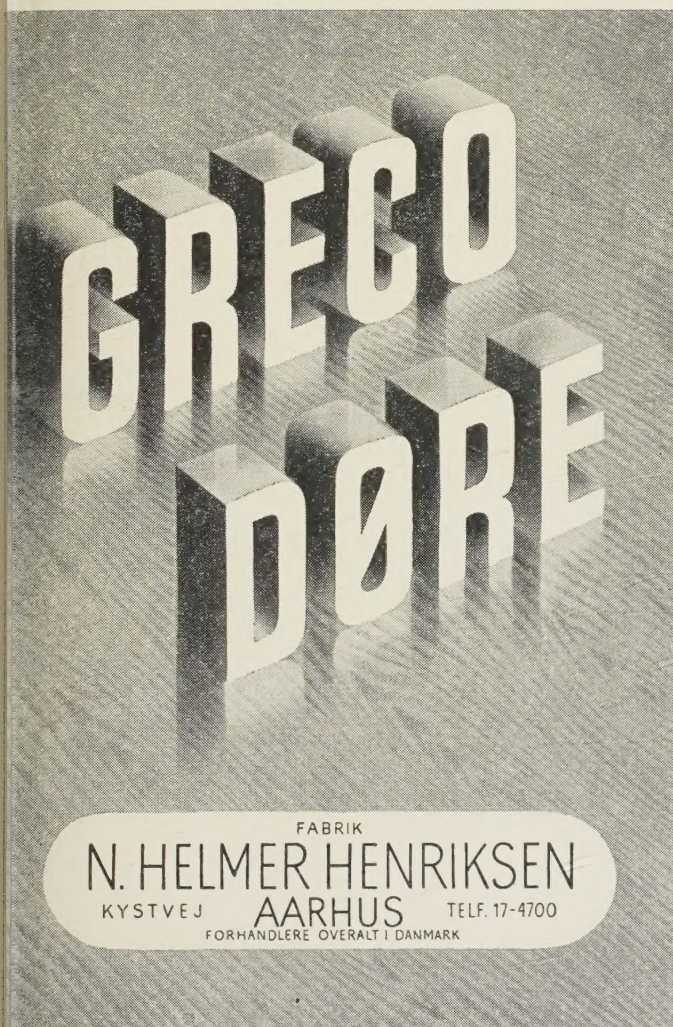
TØRVESTRØELSE — 1. kl. isolerings- og indskudsmateriale.



PINDSTRUP MOSEBRUG SAVVÆRK OG EMBALLAGEFABRIK

Pindstrup, telf. 13 (4 ledninger)

Salgskontor for Sjælland: Holmens Kanal 9, København K., telf. C. 8261



FABRIK
N. HELMER HENRIKSEN
KYSTVEJ AARHUS TELF. 17-4700
FORHANDLERE OVERALT I DANMARK



MINOR VASKERIANLÆG

FOR HUSHOLDNINGSBRUG. LEVERES FOR
OPVARMNING VED GAS, ELEKTRICITET OG
FAST BRÆNDSEL



AKTIESELSKABET "VØLUND"

Øresundsvej 147 . København S . Tlf. Central 5522

Det Vilfa-svejsede

ICOPAL TAG

10 Aars Garanti

AKTS. JENS VILLADSENS FABRIKER

ERNST DAHL

Tapeter

VIMMELSKAFTET 49
TELEFON: C. 1122

ØSTERGADE 17.19
TELEFON: C. 2293